

Ligt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten der Kon. Hollandsche Lloyd en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang“.

Opgericht door Kolonel O. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR . . . . . HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
INLICHTINGDIENST . . . . . TELEFOON 4519.

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD“
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG, TEL. 4519.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie“, en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot den Administrateur: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519.
Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20, Telefoon intercomm. 2793, beiden DEN HAAG.

Hofleverancier van H.M. de Koningin.

N.V. NEDERLANDSCHE IJZERHANDEL Afd. ENTHOVEN
IJzerhandel, Gereedschappen, Complete Keuken- en Badkamer-inrichtingen, enz.
VLAMINGSTRAAT 18 - DEN HAAG - TELEFOON 791

Hofleverancier van H.M. de Koningin.

Speciale Export-afdeeling voor Uitrustingen naar Oost- en West-Indië

HEEREN EN KINDER KLEEDING

PEEK & CLOPPENBURG

KLEEDING NAAR MAAT

INHOUD: Voor de Jan Pietersz. Coen-Stichting. — Hoofdbestuursvergadering. — Jaarl. Alg. Vergadering. — Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften: Uit de Eur. Pers. Uit de Ind. Pers. Uit de Chin. Pers. — Lit.-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Van Vreemde Koloniën en Verre Landen. — Mededeelingen.

Voor de Jan Pietersz. Coen-Stichting. Lugekomen bij den Penningmeester van het Hoofdbestuur voor de Jan Pietersz. Coen Stichting: Van den Heer R. Zuijderhoff . . . . . f 10.— Van den Heer G. H. Loth, Technisch Student te Delft . . . . . „ 2.50

HOOFDBESTUURSVERGADERING op Dinsdag 6 Juli 1920, ten 2 u. n.m., in de Sociëteit „Vereeniging“ te Haarlem.
A g e n d a :
1. Notulen. (Zie K. W: 13 Mei 1920, No. 20).

2. Bespreking van de agenda voor de Jaarlijkse Algemeene Vergadering.
  3. Aanvraag om ontslag van den wd. Secretaris-Penningmeester, het lid J. van Haaften, met ingang van 16 Juli 1920.
  4. Goedkeuring van de benoeming van het lid F. H. A. van der Brugh, tot Secretaris-Penningmeester.
  5. Voorstel tot verhooging van het salaris van den Administrateur en wel van f 600 op f 900 's jaars.
  6. Rondvraag.
- De wd. Secretaris,
J. VAN HAAFTEN.

OPLETTEN !! Geeft bij vertrek uit - of naar Indië en VAN IEDERE VERANDERING VAN WOONPLAATS in Indië en Nederland KENNIS aan: Administr. „Koloniaal Weekblad“, Heulstraat 17, Haag

JAARLIJKSCHE ALGEMEENE VERGADERING op Dinsdag 6 Juli 1920, ten 3 u. n.m., in de Sociëteit „Vereeniging“ te Haarlem.

ENGELSCHER Kleermakerij
FA B. SCHOEMAKER
29 Westeinde, - Telef. H. 6252
Den Haag

ENGELSCHER STOFFEN

Lid N.V. Vereeniging Nederlandsche Kleermakerijen

LES MODES CHEZ LAMPE SPUISTR. & LANAYE.

ROBES   COSTUME TAILLEUR-AMAZONE   CHAPEAUX   CAPE PUSSEE

Venduhuis „HOFSTAD“
HUGO DE GROOTSTRAAT 7   Dir. G. TER HEIDE   TEL. HAAG 1623
ONDERNEMERS VAN PUBLIEKE VEILINGEN . . . . . TAXATEURS

N.V. TOT EXPLOITATIE VAN GEMEUBILEERDE WONINGEN
vraagt Gemeubileerde Huizen, heele of gedeelten van Inboedels te koop tegen hooge prijzen. — Brieven onder No. 215 Bureau v. d. Bl.

P. M. Broekmans - Koningsplein hoek Heerengracht - Amsterdam

Gevestigd sedert 1880

Ladies and Gentlemen's Tailor

Gevestigd sedert 1880

Steeds voorhanden het fijnste en allernieuwste voor Dames en Heerenkleeding

Kleeding naar Maat binnen 2 x 24 uur gereed

Stoom-, Wasch- en Strijkinrichting „Fortuna”

Mej. v. d. NEUT - Hoefkade 59

Wascht rein, tegen billijken prijs.
Wasschen- en Stoomen van gordijnen,
spreien en dekens.

De goederen worden afgehaald te Den Haag, Scheveningen, Rijswijk, Voorburg en Loosduinen.

N.V. WIENER & VAN WITSEN

Gevestigd 1851

139

Indische Uitrustingen

ROTTERDAM

DEN HAAG

35 Schiedamsche Singel

94 Noordeinde

Middelbare School v. Handel en Administratie, SWELINCKSTRAAT 17-19 - 's-GRAVENHAGE.

EXTERNAAT en INTERNAAT.

130

A7D. A. Bijzondere Middelbare Handelsschool met als onderbouw eene H. B. S. met 3-jarigen cursus. Bij beschikking van Z. Exc. den Min. van Binnenl. Zaken gelijkgesteld met de openbare handelsscholen te Amsterdam, Rotterdam, etc.

A7D. B. Bijzondere Hoogere Burgerschool met 5-jarigen cursus. Eveneens officieel als zoodanig erkend.

De 1e en 2e klasse van de beide inrichtingen vallen samen, zoodat over de keuze Handelsschool of H. B. S. 5-jarige cursus eerst bezlist hoeft te worden na het afloopen der 2e klasse.

De school wordt ook door Meisjes bezocht.

Prospectus en inlichtingen bij den Directeur

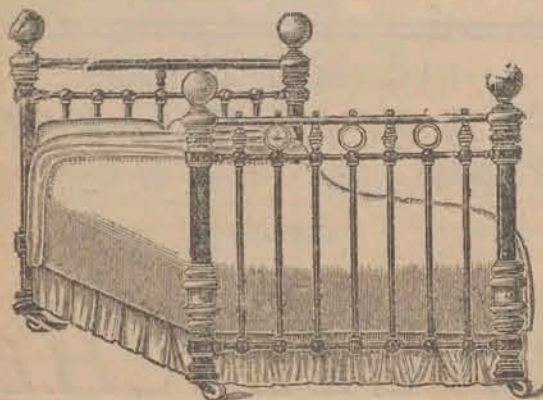
F. TIJMSMA.

Th. A. A. SIMONIS,

GROENMARKT 34, over de Prinsestraat.

TELEFOON 2535.

DEN HAAG.

Specialiteit in BEDDEN.

Groote keuze vanaf het beste tot het eenvoudigste.

Magazijn gesloten van half een tot twee uur.

MAISON VAN HAL

Hofleverancier van H.M. de Koningin 103

Reigerstr. 14 BREDA Telefoon 442

Heerenkleeding
Dameskleeding
Indische Uitrustingen
Uniformkleeding

Lid N.V. Vereenigde Nederl. Kleermakerijen.

Agenda:

1. Opening.
2. Notulen. (Zie K. W. 24 Juli 1919 No. 30).
3. Jaarverslag over 1919 van het Hoofdbestuur. (Zie K. W. 24 Juni 1920, No. 26).
4. Idem van de Commissie voor West-Indië. (Zie K. W. 26 Februari 1920, No. 9).
5. Idem van de Studie-Commissie. (Zie K. W. 25 Maart 1920, No. 13).
6. Idem van de Inlichtingendienst. (Zie K. W. 10 Juni 1920, No. 24).
7. Wijziging Huishoudelijk Reglement in verband met de plaats gehad hebbende Statuten-wijziging).
8. Rekening en verantwoording over het geldelijk beheer over het jaar 1919. (Zie K. W. 24 Juni 1920, No. 26).
9. Begroting voor het jaar 1920. (Zie K. W. 24 Juni 1920, No. 26).
10. Voorstel tot verhooging van het salaris van den Administrateur, van f 600 op f 900 's jaars.
11. Benoeming van de Commissie tot onderzoek van de rekening en verantwoording over het jaar 1920.
12. Voorziening in 6 vacatures in het Hoofdbestuur, ontstaan door:
  - a. periodiek aftreden van de leden: R. Zuidhoff, onder-voorzitter, mevrouw M. ten Bosch-Boscher (den Haag), H. J. M. Baumann (Arnhem), F. Gerdes Oosterbeek (Apeldoorn), C. de Vries (Amsterdam) welke laatste zich niet meer herkiesbaar stelt.
  - b. Wegens bedanken van den Voorzitter, het lid C. R. Bakhuizen van den Brink.

Door het Hoofdbestuur gestelde kandidaten:
Voorzitter: 1. Mr. W. Zonneveld. 2. L. A. Bakhuis.

Afdeeling Den Haag: 1. Mevrouw M. ten Bosch-Boscher. 2. Mej. C. M. Bouman.

Afdeeling Arnhem: 1. H. J. M. Baumann. 2. H. Kerremans.

Afdeeling Apeldoorn: 1. F. Gerdes Oosterbeek. 2. G. Koldewijn.

Afdeeling Amsterdam: 1. C. H. L. Baelde. 2. Mr. H. J. Boelen.

13. Goedkeuring van de benoeming van het lid F. H. A. van der Brugh, tot Secretaris-Penningmeester.

14. Benoeming van een Hoofdvertegenwoordiger voor Oost-Indië, daarvoor voorgedragen door het Hoofdbestuur, het lid A. J. Gooszen.

15. Bepaling van de plaats waar de jaarlijksche algemeene vergadering in 1921 zal worden gehouden.

16. Mededeelingen omtrent commissiën, instellingen en werkzaamheden.

17. Rondvraag.

De wd. Secretaris,
J. VAN HAAFTEN.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

De lessen der Russische revolutie.

Uit het werk van L. Trotzky: *L'avènement du Bolchevisme* is o.a. de les te putten, dat „l'union faisant la force" een der eerste eischen is om met succès het krachtige wapen, dat eierzuchtige leiders vinden in de groote massa van het proletariaat, te bestrijden.

In Rusland vereenigde de boerenstand zich met den werkmansstand. In bijna alle landen zijn de landbouwers echter conservatief van nature, wijl zij bij een revolutie weinig kunnen winnen, veel kunnen verliezen. Maar zelfs in Rusland zou het intellect gemakkelijk de overwinning hebben kunnen behalen over de domme kracht der massa, wanneer het niet zoo hopeloos verdeeld was geweest. De Russische revolutie was in den aanvang een bourgeois-revolutie. De slappe houding dezer kleine bourgeoisie, welke nu eens te groote concessie naar links, dan weer naar

rechts deed en daardoor overal wantrouwen zaaiend was oorzaak van den val der regeering. De actie der extremisten was geniaal eenvoudig en volmaakt doende om in no time het gezag te usurpeeren. De halve naar het wapen der staking op uitgebredde schaal, ondermijnden zij de discipline in het leger. Tevens droegen zij zorg de beschikking te krijgen over het noodige oorlogsmateriaal, door in de marge zijnen van oorlog aan het extremistische element verknochte krachten binnen te smokkelen en wisten zij diezelfde krachten tusschen het spoor-telegraaf- en telefoonpersoneel te duwen.

De heer J. G. Boon, schrijver van dit hoofdstuk in het *Soer. Hbl.*, zegt vervolgens o.a.: De afdeeling B is in Indië doende geweest al deze Bolsjewistische middeltjes toe te passen ter bereiking van haar doel, hetgeen wijst op een grondig onderwijs gegeven door de Europeesche leiders in Indië, wiens rol van zulk een funesten aard is geweest, dat het niet te begrijpen is, dat de Regeering zóo lang toelant tegen hen is opgetreden.

Het gouvernement zou dit „laissez faire, laissez aller-systeem" toepassen, om te goeder tijd te kunnen demonstreeren, dat men een anderen maatstaf aan moet leggen in politiek en economisch volmaakt onmondige landen, als koloniale bezittingen zijn, die in Westersche. Doch zulk een politiek heeft het gevaar, dat eenmaal ontketende volksdriften wel smeuuling zijn terug te brengen, maar dat zij bij de minste voedsel aan den brand gegeven, weer oplaaien. Niets wijst echter op zulk een Machiavellisch streven der Regeering. Buiten zorg gelooft, dat de economische en politieke opheffing van Indië niet zonder schokken kan gaan en, de botsingen aanvaardend, het slechts bedacht op het verzachten en verzwakken daarvan.

Den gouverneur-generaal beschouwt het Soer. Hbl. als den vertegenwoordiger van den uitersten vleugel der reactie en Z.E. ziet hierin goed, wanneer zij het woord reactie juist interpreteren wil.

De economische actie, thans van inlandsche zijde gevoerd, heeft niet alleen den politiek ondergrond om zoo snel mogelijk — d.w.z. voortijdig — loskomen van de Nederlandsche voogdij, zij maakt de actie volkomen ondergeschikt aan de politieke, die in zuiver bolsjewistische richting gaat.

Voor de houding van de Regeering zijn echter verzachtende omstandigheden. De particuliere industrie en de particuliere landbouw hebben gedurende de oorlogsjaren te veel verwaarloosd de belangen van het proletariaat in hun dienst. De stijging der prijzen van de eerste levensbehoeften zouden hen, afgezien van de grove winsten door hen gemaakt, reeds hebben moeten brengen tot een verhooging der loonen van de werknemers, hoeveel te meer drong dat niet de noodzakelijkheid tot verbetering der levensomstandigheden van den inlander, waar enorme uitkeeringen aan aandeelhouders konden worden gedaan en reserveeringen konden worden gemaakt van koloniesalen omvang voor eventueel komende minder gunstige jaren. De Regeering meende, dat zij den strijd moest laten uitvechten tusschen arbeid en kapitaal. Een te Westersch standpunt. Zij had beter gedaan tijdig en snel in te grijpen, en b.v. op het gebied van suiker veel eerder minimumloonen moeten vaststellen en eveneens op het gebied van den grondhuur doortastender moeten optreden. Het was rationeel geweest zelfs de bestaande grondhuurcontracten te annuleeren in verband met de grootere waarde der suikervah's. Dan had de Regeering de leiding genomen en had zij deze niet behoeven over te laten aan volkeleiders van verdacht allooi.

Verder bespreekt schr. de houding van de Regeering tegenover den P(ersoneel) F(abrieks) B(ond), inzake de erkenning door de directeuren en administrateurs van cultuurondernemingen en door het bestuur van het Suikersyndicaat. Uit Weltevreden werd bericht: „Rechtskundige kringen alhier achten dat Nederland's toetreding tot den Volkerenbond noodwendig een beduidende wijziging van de arbeidsomstandigheden in Indië veroorzaakt, aangezien het recht van organisatie der werknemers in den ruime zinn zyn verplichtend is gesteld; het wordt zelfs niet

KON. ERK. PITMANSCHOOL

Staatsblad 37.

DEN HAAG, Regentessepl. 26 - Mauritsweg 30, ROTTERDAM

Stenografie, Machineschrijven, Talen, Correspondentie, Boekhouden, Staatsinrichting.

KANTOOR- en HANDELSOPLEIDING.

Directeur-Gen. T. v. d. VEEN.

PERRY & CO.

Kalverstraat 93-95-97-99 - AMSTERDAM

ARNHEM - UTRECHT - 's-GRAVENHAGE

129

HUTKOFFERS

's-Gravenh. Muziekschool
„DE TOONKUNST“
 Prins Mauritsplein 21 Tel. S. 477
 Spreekuren dagelijks van 10-1 en 2-6 uur.
 Directeur: JAMES ZWART.

Behave volledig onderricht aan Dilettanten en Eerstbeginnenden, ook gelegenheid tot Vakstudie.
DAGELIJKS KUNNEN AANMELDINGEN GESCHIEDEN.
 Klavier, Orgel, Solozang, Viol, Alt, Cello, Compositie, Dirigeerkunst: 1 uur per week f 80.—; 2 uren per week f 150.— per jaar. Samenspel f 40.—; Harmonie en Contrapunt f 50.—; Muziekgeschiedenis f 25.—; Voordrachtskunst en Declamatie f 50.—; Meth. Spreken f 50.—; Fransch, Duitsch en Italiaansch f 50.— p. j. Orkestklasse 1 maal p. w. 2 uren, voor leerlingen der school f 10.—; leerlingen buiten de school f 15.— p. j. Het onderricht wordt uitsluitend door eerste, gediplomeerde krachten onderwezen; de leerlingen worden individueel behandeld; het geheel staat onder voortdurend toezicht van den Directeur, die alle verantwoordelijkheid voor de te geven lessen draagt, waardoor steeds de beste resultaten worden bereikt.
VRAAGT PROSPECTUS!!!

onwaarschijnlijk geacht, dat de poenale sanctie automatisch plotseling zal moeten worden afgeschaft. Het komt sehr. niet onwaarschijnlijk voor, dat deze meening van zeer hooge rechtskundige zijde geïnspireerd is geworden, om de noodzakelijkheid te demonstreeren voor den werkgever in het algemeen, dien in het suikerbedrijf in het bijzonder, om de richting te volgen, waaraan men zich niet zal kunnen onttrekken, wanneer de Volkerenbond tot volle geboorte is gekomen en Nederland daarin is opgenomen. In het Vredesverdrag staat o.a.: „Om tegemoet te komen aan de landen waar het klimaat of onvolmaakte industriële ontwikkeling, of andere bijzondere omstandigheden, de arbeidsvoorwaarden aanmerkelijk doen verschillen van die, welke elders aanwezig zijn, moet de commissie met dit verschil rekening houden bij het opstellen van een conventie.“ Hierbij behoudt de Volkerenbond den zoo hoog noodigen slag om den arm, waar het geldt gebieden van de ontwikkeling als onze Oost.

Al spreekt uit de jongste circulaire van den P. F. B. een verzoenende geest, die geheel in strijd is met dien, welke de Bond bij zijn oprichting ademde, toch kan de eenmaal gemaakte ongunstige indruk niet weggenomen worden. De indruk, dat de geest dezer vereeniging revolutionnair op het bolsjewistische af is, kan een handig in elkaar gezette circulaire van den een of anderen weinig scrupuleus aangelegden rechtsgeleerde niet wegnemen. De S. I. heeft ons geleerd den wassen neus in de statuten van inlandsche vereenigingen te herkennen. Het inlandsche volk is evenmin rijp voor het treden in organisaties zoo als de S. I. is en de P. F. B. verwacht te worden, als het is om een zelfstandige natie te vormen. In het intellect der massa vindt men geen tegenwicht tegen dat der leidende elementen. „Bossime“ overheerscht onmiddellijk, zoodra de massa zich aaneensluitend stelt onder de enkele daarvoor in aanmerking komende leiders; uitbuiting van het geheel ten voordeele van den enkeling is er het gevolg van, anarchie de resultante van alle, zelfs van de oogenschijnlijk onschuldige componenten. De souvereiniteit, waarnaar de leiders streven en die zij zeer snel usurperen, eerst in den beperkten kring van het vereenigingsleven, later als alles naar hun wenschen gaat, in een staatsverband; de souvereiniteit van enkele honderden die, het einddoel bereikt, niet zullen schromen zich onafzetbaar te verklaren en later hun posten erfelijk, om te eindigen gelijk de aristocraten van alle eeuwen, met alle macht zich toe te eigenen en niemands rechten te eerbiedigen, ziedaar waarheen de Javaansche volksmassa, onder oogluikend toezien van de huidige Regeering, wordt gestuwd.

De leiders in Indië missen bijna zonder uitzondering den zedelijken grond, waarop vertrouwen van anderen wortelen kan.
 De heer Boon besluit: Laat de Regeering toch denken Chesney's woorden, waar deze kenner van Britsch-Indische toestanden zegt: „Between an irremovable government and an individued implacable opposition, allowed the freest opportunities of expression, the situation must eventually grow serious.“
 Gaat ons gouvernement door met rustig toe te laten, dat al zijn maatregelen — zelfs die, waarop de inlandsche oppositie in den Volksraad en de unaniem in de oppositie verkeerende inlandsche pers aandrang, waartoe wij slechts behoeven te denken aan die der voedselvoorziening — worden uitgelegd als gaande tegen het volksbelang en als genomen ter eigen verrijking, blijft het bevorderen het zich ontwikkelen en organiseren van de massa tegen het buitenlandse kapitaal, wat geen andere bedoeling heeft dan het organiseren van het geheele Javaansche volk tegen het overheerschend ras — wanneer hoorde men ooit van een inlandsche vereeniging tegen den van inlandsche zijde gedreven woeker? — blijft het zich afzijdig houden in dezen strijd, dus van ras tegen ras, dan zal het niet kunnen nalaten of: *the situation must eventually grow serious.* Want hoe laks het kapitaal ook is in Indië en hoe weinig eensgezind, toch zal het er dan toe moeten komen dat ook dit zich organiseert. Twee machten zullen

dan in botsing komen, waarvan het eene: ras tegenover ras stellende, met hetzelfde wapen zal bestreden worden, hard tegen hard. Van onbeweegelijk toezien kan dan geen sprake meer zijn, want dan zal het gaan om het handhaven van het Nederlandsche gezag.

Nee, noch den werkgever, noch den werknemer de volle gelegenheid gelaten hun geschillen onderling uit te vechten, maar zelf krachtig ingegrepen om een eind te maken aan de misstanden, welke eventueel aan het kapitaal te wijten zijn en aan den anderen kant, om een eind te maken aan den valschen koers, waarin de inlandsche leiders het Indische schip van staat pogen te stuwen, en welke uit moeten loopen op een te pletter loopen van het vaartuig op de levensgevaarlijke politieke klippen, verborgen onder het „smooth water“ van economische belangen.

Het economisch belang van indische vulkanen.
 Aan een praë-advies in de *Java Bode* van Dr. G. L. L. Kemmerling, tijdelijk geoloog bij 's Lands Mijndiensten, ontleenen wij o.a.: De economische bloei van Ned.-Indië is grotendeels te danken aan de vele vulkanen. Zij bevorderen den regenneerslag aanzienlijk. Zoowel voor vlakke- als bergcultures zijn zij geschikt. In hoofdzaak zijn zij opgebouwd uit losse vulkanische producten (asch, lapilli en bommen); de eroderende kracht, die het atmosferisch water hierop uitoefent, is derhalve buitengewoon groot. In den regentijd wordt dit losse vulkanische materiaal medegevoerd, waardoor de vruchtbare, de vulkanen omringende hoog- en laagvlakten ontstonden. Deze geweldige erosie is echter nadeelig voor den groeibodem der cultures.

De snelle verweering der vulkanische terreinen tot een vruchtbaren groeibodem is evenals de intensieve erosie het gevolg van de klasmatische natuur der vulkanische producten.
 Lavastroom en andere stollingsgesteenten moeten eerst het vergruizingsproces doormaken, voordat ze in dezelfde verweeringscondities geraken als de klasmatische producten.

Zwavel in den vorm van kristal en vooral sediment-zwavel werd in meerdere vulkaankraters aangevoerd. Op welke manier kan deze zwavel zoo goedkoop mogelijk gedolven worden en hoe kan men te groote transportkosten ontgaan? Hoe zou men een winning van de producten: aluin, kaoling, gips en andere zouten op grotere schaal kunnen mogelijk maken? Kiezelsinter is een product, dat in meerdere solfatarenvelden en om vele warme bronnen in vrij groote hoeveelheid aangetroffen werd. Gezien de zuiverheid van het product en het hooge kiezelzuur-gehalte, zou men deze kiezelsinter gebruiken kunnen voor de vervaardiging van vuurvasten kiezelsteen. Obsidiaan, puimsteen en peksteen zijn vulkanische producten die overwegend bestaan uit vulkanisch glas en die door hun hoog kiezelzuur-gehalte bijzonder geschikt zijn voor de glasfabricatie. Puimsteen kan verwerkt worden tot bouwmaterialen en andere huishoudelijke doeleinden. Tras is als metselspecie te bezigen. Alle vulkanische uitwerpselen (vaste) bevatten een zeker gehalte aan magneet-, titaan- en chroomijzererts; door verweering en secundaire concentratie vooral langs de kust, ontstaan dusdanige opstrooping van dit erts, dat eventueel exploitatie mogelijk wordt. Op vele plaatsen wordt zuil- of plaatvormig gestold lava gewonnen als bouwsteen, verhardingsmateriaal, enz.
 Een gedetailleerd geologisch onderzoek van de vulkanen van onzen archipel zal zeer zeker ten goede komen aan de in Ned.-Indië op te richten industrieën. Vele producten, die thans van buiten aangevoerd worden, zullen later blijken ter plaatse gedolven te kunnen worden.

Kunst, een Regeeringszaak.
 De in Indië geboren jonge violist Frits Hintze krijgt een subsidie van de Regeering om naar Europa te gaan, ten einde aldaar zijn muzikale studiën te voltooien. Een ieder zal zich over deze geste verheugen. (Bat. Nwbk.)
Handelsrelaties met het buitenland.
 Aangemoedigd door het groote succes in binnen-

INDIEN ER SPRAKE IS VAN
INDISCHE UITRUSTING
 vraagt dan inlichtingen aan
S. POLAK VAN DEVENTER
 DEN HAAG AMSTERDAM DEVENTER

CHIRURGISCHE INSTRUMENTENFABRIEK
MARTIN LOTH
 Westerstraat 14 UTRECHT (Holland)
 SPECIALITEIT Complete installatie van Operatie-, Sterilisatie- en Verbandkamers, Instrumentenkisten voor schepen, Plantages en Mijnen
 Export O. en W. Indië, Z.-Afrika - Catalog. op aanvraag

Firma H. RAHR, Utrecht
 ACHTER ST. PIETER 4 - TELEFOON 443
 OPGERICHT 1835.

Piano- en Muziekhandel.

GEBR. VLES - LEIDEN
 Kleermakerij
 BREESTRAAT 177 TELEFOON No. 393
 Steeds de nieuwste
 Engelsche Stoffen
 in groote keuze voorradig.
 Uitrustingen voor Indië

OLYMPIA THEATER
 Prins Hendrikplein 3 - Tel. H. 9521

Elken Vrijdag nieuw afwisselend programma.

Doorlopende Voorstelling, aanvang acht uur.

Plaatsbespreking kan per telefoon geschieden.

Inrichting voor Complete Meubilering
 N.Y. „L. P. SMULDERS' MEUBELFABRIEK“
 Tolbrugstraat 11 - BREDA - Tel. Interc. 235.
 Behangerij, Stoffeenderij
 Matrassen

KUNSTINSTITUUT
De Scheveningsche Muziekschool
 Dir. JOSEPHINE WINTER
 Keizerstraat 23 - Scheveningen

Zuid-Hollandsche Brood en Beschuitfabriek

WALDORPSTRAAT 16—22

's-GRAVENHAGE

TELEF. 1163

Beveelt zich bij Uwe

Leden aan.

Behalve GOED BROOD

wordt U een dividend

van 5 0/0 gewaarborgd.

124

Electro-techn. en Mechanisch Bureau „HOLLAND”

ANNASTRAAT 17 - DEN HAAG - TEL. H. 4738

2 x bellen.

Electriciteit op elk gebied.

Groote keuze Electriche Ornamenten, enz.

Baden, Geysers, Waschtafels.

INDISCHE UITRUSTINGEN
VOORDEELIGST ADRES

AU BON MARCHÉ
A. DE VRIES & ZONEN
AMSTERDAM
ROTTERDAM
DEN HAAG
UTRECHT
BAARN

101

Adverteeren doet verkoopen.

COMPLETE MEUBILEERING BEHANGERIJ

Centraal Meubelmagazijn

= „DUINOORD” =

Reinkenstraat 25 DEN HAAG Tel. H. 2624 33

STOFFEERDERIJ

MEUBELMAKERIJ

en buitenland, zal de uitgever van *Holland's East India* en *Les Indes Hollandaises* binnenkort er toe overgaan de oplaag van beide tijdschriften te verdrievoudigen, hetgeen zeer zeker aan Ned.-Indië en aan adverteerders ten goede zal komen. Buitendien zullen in het vervolg regeerings-communiqués, voor het buitenland, daarin worden opgenomen.

Door de bekende assurantiefirma Sluyters en Co. te Medan zal tegelijk met de opening van de Jaarbeurs, de uitgifte worden begonnen van een Engelsch maandblad: *Sluyters' monthly East Indian Magazine*, waarvan het doel zal zijn propaganda in de z.g. Far East voor Ned.-Indië. Enkele departementen zullen geregeld hunne voor het doel van belang zijnde statistieken inzenden. (Sum. Post.)

Inkoop van particuliere kolen door den Staat.

De Staat, die zelf de Poeloe Laut-, Boekit Assem- en Ombilinkolenontginningen exploiteert, koopt thans 30 à 36.000 ton Koeteikolen van de Oost-Borneo Mij. à f 12.50 per ton ten behoeve der S.S. (N. v. d. D.)

UIT DE INDISCHE PERS.

„De bedevaart naar Mekka.” Het aantal personen, dat dit jaar ter bedevaart naar Mekka is vertrokken, is belangrijk grooter dan in het afgelopen jaar, zegt de *Straits Times*, hoofdzakelijk ten gevolge van de opheffing der moeilijkheden, welke tijdens den oorlog te Singapore werden ondervonden.

Onlangs vertrokken van dáár twee groote stoomschepen, n.l. de *Thesus* en de *Telamond* van de Blue Funnelline naar Djeddah, volgeladen met bedevaartgangers naar Mekka.

Sedert December 1919 werden aan een 420-tal personen te Soerabaja reispassen naar Mekka verstrekt, waarvan een gedeelte de voorkeur gaf aan het reizen per *Thesus* en *Telamond* dan te wachten op een Nederlandschen stoomer.

Het Inlandsch Bestuur op Java moedigt die reizen niet aan.

Het vreest, dat de nieuwelingen in Arabië gebrek aan voedingsmiddelen zullen hebben, terwijl het Nederlandsch-Indisch bankpapier tegen behoorlijken prijs moeilijk tegen Arabisch bankpapier in te wisselen is.

Uitvoer van goud en rijst, waarmede men vroeger de pelgrims hielp, is thans nog verboden.

Al deze moeilijkheden voor de bedevaartgangers hebben, volgens mededeeling in de *Pewartia Soerabaja* van 18 Februari 1920, aanleiding gegeven, dat van inlandsche zijde eene vereeniging in het leven is geroepen, welke ten doel heeft de geloofsgenooten op de hoogte te brengen en te houden van die moeilijkheden en hen aan te sporen alles goed te overwegen, alvorens de reis te aanvaarden. Zij doet dat, omdat zij weet hoe die bedevaartgangers in Arabië de slachtoffers zijn van vele Arabische bedriegers, terwijl bij het nemen van plaatsbewijzen voor de reis uit Indië, zij door eigen lands- en geloofsgenooten plaatselijk worden afgezet.

De reizigers weten dikwijls niet, dat zij ook plaatsbewijzen kunnen nemen aan boord van de schepen.

En wanneer zij te Singapore aankomen is het nog een graadje erger.

Wel is waar zijn er Nederlandsche consuls op de verschillende plaatsen, die de schepen aandoen, doch zij schijnen niet in staat te zijn de bestaande kwade praktijken den kop in te drukken.

De opschudding, welke de Sarikat Islam in Ned.-Indië heeft teweeg gebracht. Dat bij lange na niet alle personen instemmen met de wijze van werken van de leiders der Sarikat Islam, moge blijken uit hetgeen in de *Perniagaan* van 15 Maart 1920 over dit onderwerp wordt geschreven en waaraan het navolgende is ontleend:

Het oorspronkelijk doel van de Sarikat Islam is een handelsdoel geweest. Zij heette dan ook de Sarikat Dagang Islam, waarvan de leiders al lang hun rol hebben uitgespeeld.

De vervangers betraden het politiek terrein, waren

F. C. DE BRUYN

Magazijn van Comestibles en Fijne Meeschwaren

LEVERT UITSLUITEND EERSTE KWALITEIT ARTIKELN TEGEN BILLIJKE PRIJZEN.

Bestellingen worden dagelijks opgenomen en franco thuisbezorgd. 233

Vraagt Prijscurant. Neemt Proef.

TELEF. 3361 - DANCKERTSTRAAT 43.

AUG. SAVELKOUL - AMSTERDAM

SINGEL, HOEK HEILIGENWEG

Batavia - Semarang - Soerabaya - Bandoeng

HEERENKLEEDING NAAR MAAT

Indische Uitrustingen

Vraagt geïllustreerden Catalogus.

felle strijders en hadden dikwijls het geldelijk eigen belang op het oog.

Sommigen hunner konden 3 vrouwen onderhouden leefden er goed van en bewogen zich per auto, die aan de moeilijkheden van den kleinen man, die door de leiding liet opwinden, werd niet gedacht.

Waren de hartstochten van het domme volk eenmaal opgewekt en leidde de volksbeweging niet tot arrestatie van de leiders, die zich gewoonlijk verborgen, dan werden deze laatsten al overmoediger, en al tengevolge van de toegevendheid van het Bestuur.

En dat betekende bij hen gewoonlijk zwakte. De leiders wisten bovendien het volk wijs te maken, dat de Sultan van Turkije de volksbeweging steunde en dat de Japansche Regeering bereid was wapens te leveren.

Het volk geloofde er aan, niet wetende in welke moeilijken toestand deze vorst zelf verkeerde, tengevolge van de verwickelingen met de Westersche Mogendheden.

Die leiders waren eigenlijk ondeugende kinderen, wien men vergat met de rotan straf toe te dienen en die op die wijze hunne actie konden voortzetten en al maar op werkstakingen aanstuurden.

En dan vraagt men zich onwillekeurig af: hebben de plaats gehad hebbende werkstakingen zooveel gunstigs opgeleverd?

Volgens de meening van velen brachten zij allen voordeel aan de leiders en nam het volk er alleen de aan uit vrees voor erger.

Het einde was gewoonlijk, dat het werkvolk tot den werkgever moest terugkeeren en dezen smaken om weder in dienst te worden genomen.

Het ziet nu ook wel in, dat een werkstaking een scherp wapen is, doch dat zij met kennis van zaken moet worden geleid.

Gelukkig treedt de Regeering nu ook wat krachtiger op en heeft de inspecteur van den pandhuisdienst te Soerabaja van het hoofdbureau te Batavia telegrafisch de opdracht ontvangen om aan het pandhuis personeel te Soerabaja, dat in eene vergadering een motie had aangenomen, zij tot staking zoude overgaan, bij aldien de te Tjepoe ontslagen beambten niet weder in dienst werden genomen, mede te besluiten, dat het ontslag wegens ontrouwe plichtsbetrachting werd gehandhaafd en dat op dezelfde wijze ten hunnen opzichte zou worden gehandeld, als zij tot staking overgingen.

Onzindelijkheid in de wagens van de Kediri Stoomtram Maatschappij. In de *Kedirische Courant* klaagt een correspondent over de schandelijke onzindelijkheid in de wagens van de Kediri Stoomtram Maatschappij, waarin men een ondragelijke stank waarneemt, niettegenstaande het reistarief hoog is.

In de IIIe klasse kan men zien, hoe de reizigers trachten het ongedierte van zich af te houden, terwijl men ze steeds hoort zuchten.

De banken zitten vol met wandluizen en ook andere insecten maken het niet aangenaam voor de reizigers.

De wagens der IIde klasse zijn er al niet beter aan toe.

De correspondent vindt, dat de Maatschappij het den reizigers wel wat aangenaamer kan maken.

(Perniagaan, 16 Maart 1920.)

UIT DE CHINEESCHE PERS.

„De ingevoerde vereenvoudigde spelling en schrijfwijze in China.” De heer H. C. Reynolds deelt in het Maandblad „Asia” het een en ander mede met betrekking tot de nieuwe spelregeling, welke in Groot-China in het leven is geroepen.

Er heeft, zegt hij, in China een groote geschiedkundige gebeurtenis plaats gehad en dat is, dat in dit groote en uitgestrekte land een nieuw a-b-c is ingevoerd, dat gemakkelijk door het geheele Chineseesche volk kan worden begrepen.

Het geheele Chineseesche volk zal dus weldra kunnen lezen en schrijven, eene kunst, die op dit oogenblik nog slechts voor een zeer klein gedeelte van het volk is weggelegd.

WISBRUN & LIFFMANN.

Veenestraat 35-37 - Tel. 2503. - Den Haag

DAMES MODEARTIKELN. ZIJDEN STOFFEN, FLUWELN, KANTSTOFFEN. ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.

BALARTIKELN.

Zeebaboe's en Jongens beschikbaar.

Te bevragen in „PERSINGGAHAN”

Advies-Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden
v. Boetzelaerlaan 2 - Tel. Sch. 248

Er is thans een weg aangegeven, waarlangs de wetenschap kan komen onder het bereik van het gehele volk en dat dit volk zich daarover zal verbazen, is aan geen twijfel onderhevig.

Het kennismaken van de kunst van lezen en schrijven zal in de toekomst voor den Chinees dus even gemakkelijk zijn als voor den Westering.

Wanneer een Chinees thans op een der hooge scholen in China in zijn eindexamen slaagt, dan is hij bekend met de bestaande 40.000 schrijfbeeldchen, terwijl hij in de toekomst met een 4000-tal woorden zal kunnen volstaan.

Voor het leeren van die schrijfbeeldchen had de leerling 5 à 6 jaar noodig, terwijl op de Christenscholen het alfabet in één maand tijds kan worden geleerd.

Van de 400.000.000 zielen in China kunnen slechts 5 pCt. lezen en 2 pCt. alleen schrijven.

Doch, nu de nieuwe regeling in het leven is geroepen, denkt de heer Reynolds dat binnen 10 jaar tijds verreweg het grootste gedeelte van het volk zal kunnen lezen en schrijven, waardoor een geheel andere toestand in China zal ontstaan en dit land zich kan opwerken tot het intellectuele peil van de Westersche landen.

Japan als erfgenaam van Duitschland in China. In de *Perniagaan* van 12 Maart 1920 is eene vertaling opgenomen van het door den heer J. Timmons in de *China Express* gepubliceerde verhaal over de vroegere Deutsche vestiging Tsingtao en wat daár, sedert de plaats door de Japanners is bezet, is gewijzigd.

Deze door de Duitschers gemaakte stad is geheel in modern zin gebouwd en mooier dan de steden Tokio, Yokohama, Osaka en Kobe in Japan.

Ook verkeert de haven in beteren toestand dan in eenige havenplaatsen in Japan.

Achter het gebied van Tsingtao strekt zich de provincie Shantung met hare gedeeltelijk vlakke en gezonde bergterreinen uit, die belangrijke producten voor de wereldmarkt leveren.

Aan de Oostzijde treft men de onder de namen Yan Ho en Shu-Ho bekende vlakke terreinen aan, waardoor gelijknamige rivieren stroomden, welke in de golf van Pechili en de Gele Zee uitmonden, terwijl aan de Westzijde langs de Gele rivier de stad Tsinanfu is gelegen, welke ongeveer 300.000 inwoners telt.

Te Tsingtao hebben de Duitschers een haven van den eersten rang gemaakt, voorzien van dokken en van beton vervaardigde opslagloodsen, terwijl er een prachtige spoorwegverbinding is aangelegd.

Tal van goed voorziene winkels, welke om de haven gelegen waren, gaven gelegenheid alles te koop wat men noodig had.

Loosden voor het werkvolk en tal van op de baai uitzijnde hotels gaven een onderdak aan allen die met de haven iets hadden uit te staan.

De wegen zijn breed en geasphalteerd, waarlangs huizen van twee en drie verdiepingen zijn gebouwd.

Op een der kleinere heuvels stond het Deutsche Regeeringsgebouw, waarop thans de Japansche vlag waait, terwijl op een der andere heuvels een station voor draadlooze telegrafie is opgericht.

Het huis van den vroegeren Deutschen Gouverneur-Generaal is thans bewoond door den Japanschen Generaal Yui en achter die woning is de belangrijke Japansche legermacht in kazernes gelegerd.

Op alle beschikbare terreinen en langs de wegen hebben de Duitschers vruchtboomen geplant, terwijl zij aan de Oostzijde een fraai park hebben aangelegd, waarin vele verschillende soorten van boomen en struiken voorkomen.

Hoewel de Chineezen en Japanners, die zich in de straten bewegen, door hunne eigen kleederdracht een eigenaardig cachet aan de plaats geven, zoo is de algemeene indruk, welke de plaats maakt, toch best Europeesch.

Het zielental bedraagt ruim 60.000, waarvan 40.000 Chineezen, 20.000 Japanners en ongeveer 300 Europeanen.

Tijdens de aanwezigheid van den heer Timmons waren er nog een 250-tal Duitschers. Zij loopen daar, naar het den indruk maakt, als dakloozen rond, doch beschikken over vrij veel geld.

VAN STRAALEN MONSIEUR & ERKELENS.
WIJNHANDEL
Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Leuvehaven 34, Tel. 2456.
Bijkantoor: DEN HAAG, Lloydgebouw, Piet Heinplein, Tel. 1587, 1588
Bijkantoor: DEN HELDER, Hoofdgracht 37, Tel. 83.

De vroegere Deutsche winkels zijn gesloten. Zeer veel het op, dat enkele dezer Duitschers zich op de wegen laten volgen door Deutsche politiehonden, die van muilbanden zijn voorzien en die de eigenaardigheid hebben, dat zij de aanwezigheid van Japanners niet kunnen verdragen en dezen aanvallen. De Japanners te Tsingtao exploiteeren hoofdzakelijk theehuizen.

De Kok-Bin-Hak-Haw-school te Patekoon (Batavia). Het ligt in de bedoeling van de Chineezen, om te Batavia een nieuwe school op te richten, alwaar het Mandarijn- en het Hokkian-Chineesch op het leerplan zal worden gebracht.

Verder zal er in één of twee Westersche talen onderwijs worden gegeven.

Deze beweging is ontstaan tengevolge van den grooten toeloop op de andere Chineesche scholen. Naast het verenigingsgebouw van de Tjong-Hoa-Hwe-Kwan te Patekoon zullen links en rechts verschillende kleine woningen worden weggebroken, die aan de vereniging toebehooren en zal men een nieuw huis bouwen, waarin de Kok-Bin-Hak-Haw-school zal worden ondergebracht.

In de vergadering van de Hok-Kian-Hwee-Koan-Vereeniging, die 7 Maart 1920 werd gehouden, is eene commissie benoemd, die door inzameling van gelden zal trachten uitvoering te geven aan het plan. Staande de vergadering werd voor nagenoeg f 14.000 ingeteekend. (Perniagaan, 13 Maart 1920).

LITERATUUR-OVERZICHT.

In- en Uitvoer.

In het Nr. van 16 dezer eene beschouwing van v. L. „De kolenvoorziening van Ned.-Indië”. Wanneer we de door schr. opgegeven productiecijfers vergelijken met de invoercijfers, dan ziet men dat de tijd nadert daarop Ned.-Indië ruimschoots in eigen behoefte zal kunnen voorzien, terwijl speciaal de Boekit Asem-steenkolenmijnen de vereischte cokeskolen, gascokes en eerste soort bunkerolen zullen kunnen verstrekken.

De Reflector.

Het Nr. van 8 Mei bevat een redactioneel artikel over het veel besproken politiek beleid van den landvoogd van Limburg Stirum; schr. oordeelt, dat een ontijdig heengaan van den Gouv.-Gen. (men weet, dat sommige organen in Indië daarop hebben aangedrongen) een schok teweeg zou brengen in de Inlandsche maatschappij. „Naast een Van Deventer heeft hij zich in de herten der Javanen een blijvende plaats weten te verzeke- ren.” — Verder wordt in dit Nr. o.m. het portret (met bijschrift) gegeven van den hr. K. F. W. Frayenhoven, jubilerend ambtenaar S. S. te Bandoeng.

In het Nr. van 15 Mei schrijft K. over Batavia „een halve eeuw geleden”. — Een andere historische bijdrage, van Glanor, is getiteld: Een wandeling langs het Molenvliet naar Panah-Abang. — Ook vindt men in hetzelfde Nr. een reeks heel mooie kiekjes van het Ingenieurs-congres te Batavia.

Locale Belangen.

Een afzonderlijke bijlage van afl. 19—20 (7e jaarg.) van dit orgaan, bevat het prae-advies, uitgebracht voor het tiende decentralisatie-congres, gehouden 2 en 24 Mei j.l. te Bandoeng door ir. Th. Karsten, over Indischen Stedenbouw; een lijvig document.

De Ingenieur.

De hr. Ch. van Spall geeft in No. 25 een levensbeschrijving (met portret) van ir. D. Drost (overleden te 's-Gravenhage, 9 Mei j.l.); o.a. als ontwerper eener drinkwaterleiding voor Batavia heeft de hr. D. zich bijzonder verdienstelijk gemaakt. — De hr. M. bespreekt in den breede het adres aan den Gouv.-Generaal in zake bezoldiging van ingenieurs in Staatsdienst in Nederl.-Indië.

Mededeeling Planters Comité.

Mededeeling No. 8 van de Deli Planters Vereeniging (Planters Comité), bevat een overzicht van verschillende adviezen in zake de afschaffing der poenale sanctie. Zonder partij-kiezing geeft het geschrift de verschillende standpunten welke worden ingenomen ten opzichte van dit veel besproken vraagstuk, met de bedoeling om hen, die in de kwestie belang stellen, in staat te

1) Ook opgenomen in het Juni-Nr. van „Water”, Maandblad voor Nederland en Koloniën.

E. VAN EMBDEN
In- en Verkoop van
uitsluitend eerste soort nieuwe en tweede hands
MEUBELEN, PIANO's, BRANDKASTEN,
KANTOORMEUBELEN, enz.
Schiekade 207 - ROTTERDAM - Telef. 10134
(naast Astoria Bioscope)

THE PH. VAN OMMEREN CORPORATION OF NEW-YORK
New York, San Francisco (Cal.),
42 Broadway. 64 Pinestreet.
belast zich met:
Expeditie :: Assurantie
Opslag van goederen, enz. enz.
Nadere inlichtingen worden gaarne
verstrekkt door
PHS. VAN OMMEREN, Rotterdam.

N.V. Brood- en Beschuifabriek
„DE OUDE VETTE HEN”
DEN HAAG
bij het Stadhuis
*Alle soorten Brood, Beschuif,
Banket, enz.*
Lunchroom - Tea-Concert

Naamlooze Vennootschap
Luxe-Auto Verhuuronderneming
voorheen P. J. JANSEN.
Eenig adres: **Koninginnegracht 1°.**
(over Hoofd-Ingang Dierentuin)
te 's-Gravenhage.
Men lette op de Tel.-Nos. H 851 en H 852
Auto's voor Trouwgelegenheden
... .. en Maand-Auto's ... ..
Dag en Nacht geopend

NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP
1/2 DE ERVEN H. VAN DIJK
Hofleveranciers van wijlen Z.M. den Koning
Nieuwe Gracht 6 - Tel. 3416
UTRECHT
*Leveranciers van Burger, Militaire-
en Marine Kleding*
Indische Uitrustingen
Reiziger door het geheele land te ontbieden.

TUINARCHITECTUUR
N.V. Clingendaalsche Kwekerij
CLINGENDAAL
Eigen Kwekerij
Den Haag

Adverteeren doet verkopen

Hotel-Café-Restaurant „SUISSE”
Amsterdam
 72 Kamers. Badkamer op iedere Etage.
 Centrum der stad. Dir. H. P. ALBERTS.

Parkhotel
 van Stolkpark, Scheveningsche Boschjes.
EERSTE RANGS FAMILIEHOTEL
 Centrale Verwarming, Electric Licht, Baden,
 Rustige ligging.
 Bijzonder geschikt voor Zomer- en Winterverblijf.

Hotel VAN DEN ABEELLEN
SCHEVENINGEN
 Het geheele jaar geopend.
 Centrale Verwarming - Lift en Baden - Matige prijzen
 Aanbevelend, P. ENGELS.

„DE BIJENKORF”
 :: Lunch- en Tearoom ::
 Koude- en Warme Schotels
WAGENSTRAAT 45 DEN HAAG

Het meest aan te bevelen
INDISCH RESTAURANT
 LAAN VAN MEERDERVOORT 68, DEN HAAG
 Dagelijks geopend van 12 tot 9 uur.
 Uitsluitend Indische Tafel.
 Directeur: J. VAN GEEMERT.

Maison van Wijk
 Obrechtstraat 57 - 's Gravenhage - Telefoon H 2665
 UITZENDING VAN DINERS vanaf f 0.90
 Speciaal ingericht tot het leveren aan huis van
 Dejeuners, Diners en Soupers.
KOUDE EN WARMESCHOTELS. J. H. M. KOETS

Het sedert 1911 gevestigde
Indisch Restaurant „Waroeng Djawa”
 Kortenaerkade 10, Den Haag, Tel. 4882
heeft geen filialen.
 TEVENS UITZENDING VAN DINERS.

Hotel Café-Restaurant
HET ROOMHUIS „BOSCHHEK”
 Haagsche Bosch Den Haag
 Eigenaar-Exploitant: H. L. P. ALSEM.
 Uitstekende Keuken
 Gelegenheid tot het geven van Diners
 en Partijen
 Oprijlaan met Garage. Kegelbanen in aanbouw.
 Tennisbanen.

Restaurant KOLLOFFEL
 HEERENGRACHT 241 tusschen Gasthuismolensteeg
 en Raadhuisstraat.
AMSTERDAM - TELEF. N. 4390.
 PLATS DU JOUR VAN 12-1.30 UUR.
 Diners van 4-8 uur à f 1.40 (omvattende Soep of voorge-
 recht, Vleesch of Visch, Groenten, Aardappelen en Dessert).
 ABONNEMENTSBOEKJES van 10 coupons f 13.—
 Zondags geopend van 4.30 tot 7.15 uur.

stellen daarvan eenigszins op de hoogte te komen en anderen, die er een diepere studie van willen maken, den weg te vergemakkelijken.

Weekblad voor Indië.
 Onder het opschrift „Een bloeiend bedrijf” geeft „Willy” in No. 5 van het Weekblad voor Indië eene geïllustreerde beschrijving van Bagan Si Api Api (op de Oostkust van Sumatra) en van het visscherijbedrijf, waaraan deze plaats haar welvaart dankt. Zoofs men weet is — blijkens hier te lande ontvangen telegrammen — sedert het plaatsje door een hevigen brand geteisterd en daardoor grootendeels vernield.

Wederopbouw.
 In de April-afl. van dit aan de Jong-Javanen-beweging gewijd maandschrift bevat een artikel over de Javaansche toonkunst in de toekomst. — De hr. Soemarsono wijdt een ernstige bespreking aan het mooie werk van mevr. W. Fruin-Mees: Geschiedenis van Java, dl. I. — Verder in deze afl. nog een diepzinne beschouwing van Sm. over overheerschers en overheerschten, getiteld „Belichting”.

Indië. Geïllustreerd Weekblad.
 Inhoud van afl. 11: Toradja's (vervolg), door N. — De Chineesche beweging in Nederl.-Indië, door A. le Clercq. — Jachttocht naar Likoepong, Minahassa, door K. J. Kuipers. — Persbericht der West-Indische kamer. Krullotengenezing (ziekte der cacao in Suriname). — Een en ander over de taak der overheid in Indië (vervolg).

Nederlandsch-Indisch Rubbertijdschrift.
 Uit den inhoud van 5e jaarg. No. 4: De toekomst van onze bergcultures, door van Warmeloo. — Ned.-Indische vereeniging voor den rubberhandel. Jaarverslag 1919. — De fabricage van kunstmatige rubber in Duitschland tijdens den oorlog. — Overzicht der Hevea-ziekten in 1919. — Eerste wetenschappelijke bijeenkomst der Indische landbouwtechnici (te Wageningen).

Zendingsperiodieken.
 Onze Missiën in Oost en West. 3e Jrg. afl. 4. De Indische Missie-vereeniging in 1920, door M. J. D. Claessens. — De Katholieke Missie van Nederl.-Indië in ons Parlement, door M. J. D. Claessens. — Apostolisch Vicariaat van Curaçao. Een bekeering en haar gevolgen (overgang van een meisje van het Protestantisch naar het Katholieke geloof in 1844), door C. J. Zwijsen. — Apostolische Prefectuur der Kleine Soenda-eilanden. Brief van Mgr. P. C. Noyen. — De Roomsche-Katholieke Missie bij de oermenschen van Nederlandsch Zuid Nieuw-Guinea, door Mgr. M. J. D. Claessens.

De Rijnsche Zending, Juni 1920. Heerlijke vooruitgang der Nieuw Guinea-zending (vervolg en slot).
 Orgaan der Nederl. Zendingenvereniging. 1 Juni 1920. Jaarverslag van het Zendingshospitaal „Immanuel” over het jaar 1919 (wordt vervolgd).

Hindia Poetra.
 In het Mei-Nr. zijn opgenomen de volgende voordrachten (gehouden op de Conferentie van 12-15 April op het kasteel Hardenbroek). Het onderwijs in Nederl.-Indië, door Z. Stokvis. — De staatkundige ontwikkeling van Indië in de laatste twintig jaren, door Mr. A. M. Joekes. — Organisatie van den medischen arbeid te Semarang, door Mevr. Stokvis-Cohen Stuart.

„Hadi Poestaka”.
 In bovengenoemd Nr. van „Hindia Poetra” lezen we: Door den heer Noto Soeroto, Valkenboschkade 626, den Haag, is opgericht een Indonesische boekhandel en uitgeverijmaatschappij, genaamd „Hadi Poestaka”. Het ligt in de bedoeling van den oprichter om, bij goeden gang van zaken, deze firma naderhand in Indonesië zelf te doen zetelen met een Indonesiër aan het hoofd, terwijl de zaak in Amsterdam (?) een filiaal wordt van de hoofdfirma in Indonesië. Ook wordt door den oprichter beoogd van deze firma, naar bevind van omstandigheden, eventueel een „N. V.” te maken, waar landgenooten, die zich aangetrokken gevoelen voor den boekhandel en uitgeverij, voor hun werklust en hun geld emloop zullen kunnen vinden.

Waar op dit oogenblik een dergelijke onderneming nog niet bestaat — in het Moederland worden alle bekende boekhandel- en uitgeverijfirma's gedreven met vreemd geld en door vreemde krachten — meent de oprichter met zijn daad een terrein te hebben geopend, waarop zijn landgenooten hun solidariteit kunnen aan den dag leggen.

Het Nederlandsche Zeewezen.
 De hr. S. Kalf besluit in het Nr. van 16 Juni zijn

HOTEL „LA RÉSERVE”
 Louise de Colignystraat 10
 (Bezuidenhout kwartier) 's-Gravenhage
 Hotel 1e klasse, moderne Kamers. Familie-Hotel met voor langer verblijf speciale conditiën. Rustig gelegen bij het Juliana v. Stolbergplein. Eindhafte lijn 4 van stations H. S. en S. S.
 Kamers kunnen dagelijks gereserveerd worden. Logies met uitstekend ontbijt vanaf f 4.—

Restaurant Royal
 'S-GRAVENHAGE
 Lange Voorhout 14 - Telef. 8580

stuk „Eene komische Oostinjerreis” (Mr. A. van Overbeke: Geestige en vermakelijke reysbeschrijving naar Oost-Indië enz., Amsterdam, 1672).

Blaadje van de Centrale Kas.
 In het Nr. van 15 April vindt men onder andere kort bijdragen, eene beschouwing van den hr. W. L. Meerman over het nut van passer- en warenaankoop.

Jaarverslag voedselvoorziening Batavia.
 Ter drukkerij „De Verwachting” te Batavia is verschenen het verslag over het jaar 1919 van het hoofdkantoor voor de voedselvoorziening te Batavia, opgemaakt door den controleur P. R. W. van Gesseler Vetschuur. Dit rijk geïllustreerd verslag bevat zeer interessante mededeelingen over de rijst-distributiemaatregelen te Batavia. Merkwaardig vooral is het volgende: Niettegenstaande de rijstrijzen op de open marktschommelen tusschen f 30 en f 40 de pikoel, kon aan de bevolking in de residentie Batavia de rijst worden geleverd tegen ongeveer f 11 de pikoel en werd bovendien nog een bedrijfswinst gemaakt van f 779.506.07.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.
 Oorspronkelijke bijdragen in No. 45: Algemeen plantenteelt (vervolg), door A. de Koning (zie ook No. 46). — Groot cultuur in de Molukken, door G. Douker van Heel (critiek op eene publicatie van den landbouwleeraar A. J. Koens). — De rubrieken cultuur en landbouwberichten bevatten o.a.: Cacao, door S. W. Hoekstra. — De tabakshandel in 1919. — Vertrek van den hr. W. van der Haas uit Deli. — De Indische productienmarkt.

Id. No. 46. Over de bereiding van zwavelzure kinine en hare geschiedenis op Java en in Britsch-Indië, door P. van Leersum. — De theeproductie van Britsch-Indië. — Voedselvoorziening. — De auto die het land omploegt. — Arbeidsinspectie voor Java.

West-Indië. Landbouwkundig Tijdschrift.
 Hoofdzakelijke inhoud van afl. 1 (jaarg. V): Varkenteelt in Suriname, door J. J. Leys. — Inzouten van spek en vleesch, door J. J. Leys. — Bananeboom als veevoeder. — Nieuwe proefvelden, door J. J. Leys. — Rijstproductie der kolonie Suriname in 1919. — Voorschool en huis: De papaja, door E. J. Vinken.

Mork's Magazijn.
 In de afl. van Juni vraagt de redacteur Van Son met een geïllustreerd opstel aandacht voor Suriname.

Indisch Militair Tijdschrift.
 De April-afl. bevat o.m.: De Fransche gemengde koloniale brigade in het gevecht bij Neufchateau op den 22en Aug. 1914, door G. Th. Slothouber. — Het nieuwe recht van beklag, door P. J. Stigter. — De schietoefeningen der Infanterie, door H. C. Creutz Lechleitner. — Het fort bij Spijkerboor als strafinrichting. — De waarde van het Rooie leger.

Der Tropenplanzer.
 Prof. Dr. P. Preuss schrijft in de Mei-Juni afl. een verhandeling: „Ueber die Bewerking van Kokospalm”. Het bijblad (Band XX, Nr. 3) bevat een studie van Dr. H. Morstatt: „Die Herzfaule der Kokospalmen. Eine pflanzenpathologische Studie” (met ill.).

A pioneer of New Guinea.
 Verschenen is een tweede druk (vermeerderd met een voorwoord door Ch. M. Robinson) van: A pioneer of New Guinea, the story of Albert Alexander Maclaren, by E. Rogers. Het aardig geïllustreerd boek geeft niet alleen een levensbeschrijving van den missionaris Maclaren en zijn succesvollen arbeid onder de Papoea's, maar ook een interessant overzicht van land en volk in een hoofdstuk, getiteld: „The wonder of New Guinea”.

De Indische Mercur.
 Inhoud van No. 25: Oogsteijfers van Cuba (vervolg) door Dr. H. C. Prinsen Geerligts. — De suikerindustrie in Queensland, door M. W. Eddy. — De buitenlandse handel van China. — De overzeesche handel na den oorlog. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen zoomede de overige wekelijksche rubrieken.

Publicaties van den hr. S. Kalf.
 Alsnog zij de aandacht gevestigd op een tweetal publicaties van den hr. S. Kalf, n.l. „Indische hanogevchten” (in „Buiten”, jaarg. 1920, bl. 198 vgg.) en „Een Hollandsch kerkhof in Japan” (n.l. te Inassamachi), in Elsevier's Maandschr. dl. 59, bl. 225 vgg.

The Dutch East Indian Archipelago.
 No. 35 (Vol. II) bevat tal van korte bijdragen, o.m. over de volgende onderwerpen: The Chinese in the D.

LENSVELT NICOLA
 Den Haag Holland
 Beschuit en Roggebrood voor export.

Tel. 4060 **MAISON VAN RIJN** Meermalen BEKROOND
- Haag - CUISINIERS
Prins Hendrikstr. 28 - DEN HAAG - v. Galenstraat 43
Dejeuners, Diners, Soupers, etc. Hors d'Oeuvres
Varié, Mayonaises, Salade's, Koude en
Warme Schotels, enz. enz.
Meest Gerenommeerde Inrichting hier ter Stede.

Tarief Diners Hoogst zindelijk bereid, van de beste ingrediënten, aan huis bezorgd :-

Diners à f 0.90 Vleesch Groenten Aardappelen	Diners à f 1.- Vleesch Groenten Aardappelen Toespijs	Diners à f 1.60 Vleesch Groenten Aardappelen 2de Vleesch, Visch of gevogelte Compôte Toespijs
--	---	---

Met bijlevering van SOEP worden de prijzen met f 0.25 verhoogd.

COUPONBOEKJES
verkrijgbaar voor 24 Diners tegen Gereduceerde Prijzen.

24 diners à f 0.90 f 20.50,	24 diners à f 1.- f 23.-
24 diners à f 1.60 f 37.50,	24 porties soep . . f 5.-

Speciaal Gesoigneerde DINERS met uitgebreid MENU f 2.50 p. couvert.
Menu op aanvraag verkrijgbaar. 320

Verzoeken bussen te weigeren met verbroken contrôle-sluiting.

E. Indies. — The future of Palembang. — The textile industry of the Lampong districts. — Christianity and the Timor natives.

Holland's East India.

No. 5 (van Vol. I) brengt een mooi geïllustreerd opstel over „The Jonkhoff tractor train”. — Verder een eveneens geïll. bijdrage „The Post, Telegraph and Telephone Service in Holl. E. I. during 1918. — Ten slotte het vervolg van „Steel industry in Central Celebes.”

Tegen het alcoholgevaar in Ned.-Indië.

De Nationale Commissie tegen het alcoholisme (omvattend een tiental vereenigingen) heeft een gedrukte circulaire (in de Nederlandsche en Maleische taal) aan de leden van den Volksraad toegezonden, waarin hun medewerking wordt ingeroepen voor het verkrijgen van een algemeen alcoholverbod voor de geheele inlandsche bevolking. Wijzende op de rampen en gevaren van het alcoholisme in Europeesche landen, vermeen de samenstellers dezer circulaire, dat Ned.-Indië nog niet dermate door het alcoholkwaad overheerscht is dat een verbod moeilijk doorvoerbaar zou wezen. „Toch wachte men niet te lang. Alle stemmen, welke uit Indië tot hier doordringen, roepen ons toe, dat het alcoholgebruik zich wel langzaam, doch met dreigende zekerheid, terrein gaat veroveren in de levensgewoonten der Indonesiërs.”

De Nieuwe Amsterdamer.

No. 284 (van 12 Juni) bevat een ontboezeming van den hr. van den Eekhout „Bij het graf van Dipo Negoro op Ambon” (met afbeelding). In zijn verheerlijking van de nagedachtenis van den „opstandeling”, die de oorzaak was van den Java-oorlog van 1825—30, gaat schr. zoover, dat hij verschillende onjuistheden neerschrijft, afgezien van het genoeg dat hij er blijkbaar in scheidt zelfs H. M. de Koningin niet te willen ontzien. Onjuist is bijv. des heeren van den Eekhout's meening, dat de naam van Dipo Negoro niet zou voorkomen in Nederlandsche encyclopediën; zoowel in die van Winkler Prins als in de bekende indische van Nijhoff-Brill vindt men een korte levensbeschrijving. Dus naar den naam van „dengene, die in een grooten volksoorlog zijn vaderlandschen grond bijna ontworpen aan den toen van angst bevenden Nederlandschen overheerscher” (zoals de hr. v. d. E. het uitdrukt) behoeft in de Nederlandsche literatuur heusch niet gezocht te worden! Om nog een enkele keus te doen uit het voor het grijpen liggend materiaal, willen we slechts wijzen op de prachtige karakterstudie van den heer P. H. van der Kemp: Dipanegara, eene geschiedkundige Hamlet-type (met portret) in Bijdragen Taal-, Land- en Volk-kunde van Ned.-Indië dl. 46 (1896), bl. 281—433.

Suriname.

In de rede, waarmede de wd. Gouverneur op 11 Mei de zitting der Koloniale Staten opende, lezen wij:
„Het aantal arbeidskrachten nam in het afgelopen jaar aanzienlijk toe door een gestadigen aanvoer van Oost-Indische immigranten. Dank zij de medewerking der Nederlandsch-Indische regering en de hervatting van het scheepvaartverkeer konden in 1919 worden aangevoerd 2119 immigranten, terwijl in 1920 tot heden reeds 2104 immigranten in de kolonie kwamen. Een geregelde aanvoer voor het vervolg mag thans zoo goed als verzekerd worden beschouwd.”
Dit is voor Suriname een zaak van het uiterste gewicht. Zonder vermeerdering van de in de kolonie aanwezige arbeidskrachten zijn nieuwe ondernemingen niet mogelijk, en alleen nieuwe ondernemingen kunnen de kolonie opheffen uit haar kwijnenden toestand.
Aan de mem. van antw. van den gouverneur op het voorl. verslag door de Kol. Staten uitgebracht in zake het ontwerp-begroting 1921 ontleenen wij het volgende:
De vooruitzichten der verving op Java zijn voor Suriname sedert eenigen tijd zeer gunstig geworden en de gelegenheid tot rechtstreekschen aanvoer is zoo regelmatig en menigvuldig, dat verwacht moet worden dat er veel meer immigranten zullen kunnen worden aangevoerd dan de cultuurondernemingen voor hare jaarlijksche aanvulling noodig hebben. Deze omstandigheid zal echter in geen geval mo-

gen leiden tot beperking van den aanvoer. Veeleer zal, voor zoover de groote landbouw door uitbreiding van zijne ondernemingen niet van deze gunstige gelegenheid kan profiteren, de ter zake bestaande wetgeving zoodanig moeten gewijzigd, dat de Javaansche immigranten ook elders dan op „plantages en gronden” kunnen worden te werk gesteld.

Onderhandelingen worden gevoerd met een beoeps- en met het grootste particulier werfkantoor op Java, voor het bijeenbrengen, huisvesten en verschepen van voor Suriname bestemde arbeiders, welke niet onwaarschijnlijk tot een aanmerkelijke besparing van onkosten zullen leiden. Beide kantoren zijn bereid een veeljarige overeenkomst aan te gaan en bieden uitzending van elk verlangd aantal, zelfs van 10.000 's jaars.

Den hoofdtkolk voor de Hindostansche taal Sital Persad en een Britsch-Indischen klerk van het immigratie-departement, die terugkeerende Britsch-Indiërs naar hun land begeleiden, werd een toelage toegekend, wijl zij op zich hebben genomen gedurende hun verblijf in Indië propaganda te maken voor een vrije emigratie van gezinnen naar Suriname. Genoemde ambtenaren, bijgestaan door eenige met het transport vertrokken, in Suriname nogal op den voorgond tredende Britsch-Indiërs, zullen zich tot die inlandsche leden van de Imperial Legislative Council wenden, die het emigratievraagstuk naar Britsch-Guyana bestudeeren, om de aandacht te vestigen op Suriname als een land bij uitstek geschikt voor een kolonisatie met Britsch-Indiërs.”

* * *

Eenigen tijd geleden schreven wij dat wij de weigering van den wd. Gouverneur om de uitgifte in concessie van Rorac uit te stellen niet konden goedkeuren.

In bovengenoemde Memorie van Antwoord lezen we nu het volgende:

„De ondergeteekende betreurt het dat de Staten ook thans nog onaangenaam gestemd zijn omtrent zijne handelwijze ten aanzien van de Rorac-concessie. Zij zien daarbij over het hoofd, dat de ondergeteekende veel meer reden heeft om zich ernstig gegriefd te voelen over de wijze, waarop de Staten tegenover hem gehandeld hebben door een tegen hem gerichte motie in openbare behandeling te nemen zonder hem van den inhoud vooraf kennis te geven of hem uitdrukkelijk te verzoeken, zich bij die behandeling te doen vertegenwoordigen en door na aanneming dier motie tegen zijn beleid gerichte telegrammen aan Minister en Tweede Kamer te zenden. Waar hij van zijn kant het hem Woensdag 4 Februari door den Voorzitter der Staten gedaan verzoek om uitstel zijner beslissing terstond had ingewilligd — dat wil zeggen tot Maandag 9 Februari — ten einde aan de Staten gelegenheid te geven de belangen der kolonie bij hem voor te staan, verkeerde hij in de overtuiging, dat de ingediende motie moest dienen om hem het oordeel der Staten over de concessieverleening mede te deelen. Hij verwachtte dus dat de motie tot en niet tegen hem gericht zou zijn.

Dat de ondergeteekende niet wilde toezeggen om met zijne beslissing te wachten tot een ingediend voorstel tot wijziging der Bauxietverordening door de Staten zou zijn behandeld, kan toch moeilijk verwondering baren, waar hij op den spoed dier behandeling niet den minsten invloed kan uitoefenen.

Hadden de Staten zich, zoals de ondergeteekende na het op Woensdag 4 Februari door den Voorzitter gedaan verzoek om uitstel mocht verwachten, tot hem gericht met hunne bezwaren tegen de uitgifte der concessie en daarbij hem verzocht om naar aanleiding hiervan met den Minister nader overleg te openen, dan zoude ondergeteekende dit verzoek niet hebben geweigerd, maar toen de Staten door het verzenden der telegrammen eene tegenover hem zeer onwelwillende houding hadden aangenomen, was er voor hem geen aanleiding meer om

Restaurant VAN DER PIJL

157 PLAATS 18 :: LA HAYE
MAISON DE PREMIER ORDRE
Livraison en ville et en province

Grand Hotel Restaurant
111 „Central”
In alle Kamers warm en koud water
De meest bekende Inrichting der Residentie.

HOTEL PAULEZ
geeft weder dagelijks van 3.30 tot 5.30 uur, zijn bekende intieme
Afternoon-Tea-Concerten
door het ensemble 196
WILLY HONSBEEK & &

Restaurant SAUR, den Haag
Lange Houtstraat, hoek Voorhout. 139

Dejeuners, Diners, Soupers
Specialiteit voor Visch en Zeeuwsche Oesters

HOLLAND HOTEL
tegenover de Wagenbrug
Restaurant à la carte en pension
DEN HAAG 148

HOTEL-PENSION PHILADELPHIA
LEIDSCHKE KADE 94, tegenover het Leidsche Boschje.
AMSTERDAM - TEL. Z. 3275.
Zeer aanbevelenswaardig voor Indische Families.
DAGELIJKS RIJSTTAFEL.
NDISCH EN EUROPEESCH RESTAURANT. 6 L
KAMERS MET EN ZONDER BADKAMER.
Lift. Centr. Verwarming

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. Krul
Salon de Rafrâchissements 185
NOORDEINDE 44 DEN HAAG

GRAND HOTEL COOMANS
ROTTERDAM - HOOFDSTEEG
Hotel bevat 250 Kamers met stroomend koud en warm water; 30 Kamers met Badkamers verbonden.
Logies met Ontbijt vanaf f 3.25 per persoon.
De aandacht wordt gevestigd op de moderne Tearoom, uitkomend aan den Houttuin en op het daarachter gelegen luxe ingericht Restaurant BRISTOL.
De Directeur H. HOLTHAUSEN.

American Hotel - Amsterdam
Hotel en Café-Restaurant le Rang. 131
Schoonste Ligging - Moderne Inrichting
Electrische Verlichting - Centrale Verwarming
Electrische Personenlift
Omnibus aan 't Station - Matige Prijzen
A. W. VOLMER, Directeur.
Tel. Interc. 4737. Code 5th Edition A. B. C.

Grand Hotel Restaurant „ALLARD”
Kruiskade 32 - ROTTERDAM - Telef. 12692
Alle Kamers zijn voorzien van Koud- en Warmwateraanleg. 81
Huis van den 1sten Rang 69

Rotterdamsche Bankvereniging

Kapitaal en Reserven f 105.000.000.-
(t.w. : kap. f 75.000.000.— en reserve f 30.000.000.—.)

ROTTERDAM AMSTERDAM 'S-GRAVENHAGE

Boompjes	Rokin	Mauritskade
Coolsingel Delfshaven Feijenoord Schiedam Vlaardingenv.	Zaandam	Bezuidenhout Kneuterdijk Naaldwijk Rijswijk Scheveningen

Handelscredieten.

Voorschotten in rekening-Conrant.

Deposito's.

Cheque-Rekeningen met rente-vergoeding.

Gelegenheid tot open en gesloten bewaargaving.

SAFE-DEPOSIT.

Nationale Bankvereniging

Kapitaal en Reserven f 7.200.000.-

Hoofddirectie en Centrale Administratie te Utrecht.

Alkmaar	Geldermalsen	Purmerend
Alphen a/d Rijn	Gonda	Schagen
Amersfoort	Gorinchem	Schoonhoven
Apeldoorn	Groenle	Sliedrecht
Arnhem	Groningen	Sneek
Assen	Haarlem	Stadskanaal
Barneveld	Harlingen	Terneuzen
Bodegraven	Heerenveen	Tholen
Boreulo	Helder (den)	Tiel
Boskoop	Hengelo (O.)	Uithoorn
Coevorden	Hoogeveen	Utrecht
Culsenburg	Hoogeveen	Veendam
Delft	Hulst	Veenendaal
Den Burg (Texel)	Katwijk	Vlissingen
Deventer	Leeuwarden	Wildervank
Doetinchem	Leiden	Woerden
Dokkum	Lochem	IJmuiden
Dordrecht	Meppel	Zeist
Drachten	Middelburg	Zierikzee
Ede	Nijmegen	Zutphen
Franeker	Oostburg	Zwijndrecht

**DISCONTEEREN EN INCASSEEREN
WISSELS OP BINNEN- EN BUITENLAND**

TAAMS & KEYSER

Bankastraat 10 's-Gravenhage
IN EFFECTEN.

Speciale afdeling Incurante Fondsen.
Cultures - Industrie - Handel.

Ons blad wordt op aanvraag geregeld toegezonden.
COUPONS. REK.-COURANT.

HAARLEMSCHE BANKVEREENIGING

HAARLEM, LEIDEN, AALSMEER
BEVERWIJK, BLOEMENDAAL
EDAM, HILLEGOM, HOOFD-
DORP, LISSE, PURMEREND
IJMUIDEN, ZANDVOORT.....

KAPITAAL EN RESERVE ca f 5.000.000.—

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRACHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:-: Safe-Inrichting. :-:

CENTRALE BANKVEREENIGING

Molenstraat 39 - 'S-GRAVENHAGE - Telef. H. 1481

RENTEVERGOEDING VOOR DEPOSITO'S.

Met 1 dag opzegging	2 0/0
Met 3 maanden opzegging	3 0/0
Met 1 jaar opzegging	4 0/0

Zenden op aanvraag een uitvoerig Wekel. Beursoverzicht.

ADVIES BIJ BELEGGING. 168

DE NEDERLANDSCHE SPAARKAS

AMSTERDAM, Rokin 95.

Bijkant.: BANDOENG en 'S-GRAVENHAGE.

Kapitaalvorming in 12 jaren door 10⁰
stortingen gedurende 10 jaren.

VRAAGT GRATIS BROCHURE.

zich niet te stellen op het z. i. juiste standpunt, dat niet Minister of Tweede Kamer, maar alleen de Gouverneur heeft te beslissen over het verleen van concessien volgens de Bauxietverordening'.....

Wij achten dit antwoord onbevredigend en de toon had ook wat minder uit de hoogte kunnen zijn.

De Staten hebben uitsiel van de uitgifte der concessie gewenscht en hadden zij gerealiseerd dat de Gouverneur daartoe niet ongenegen was, zoo zij zich tot h e m gewend hadden, dan hadden zij dit zonder twijfel gedaan. Hun houding moge niet geheel correct zijn geweest, maar waar er verschil van opvatting bestond over het antwoord op de vraag of de concessie werd verleend volgens de gewone voorwaarden der Bauxietverordening, had de wd. Gouverneur geen beslissing mogen nemen, die aan de Regeering den weg afsnoed om van hare zienswijze ten deze te doen blijken. Geheel uitgesloten was toch de mogelijkheid niet, dat de Regeering de zienswijze der Staten deelde. Dat de wd. Gouverneur zich door de Staten gegriefd achtte, was zeker geen voldoende motief voor zijne beslissing, waarvan nog niet zoo vaststaat dat ze in het belang der kolonie is.

De Surinaamsche bladen van eind April geven uitvoerige verslagen en beschouwingen over de „hongerbetoging” der landsdienaren, die bewijst hoe hoog de nood gestegen was, zoo hoog dat het denkbeeld van staking bij sommigen is opgekomen. In een voortreffelijk hoofdartikel in „Op den Uitkijk” van 1 Mei wordt het middel — staking — onderzocht en op goede gronden afgewezen.

De nood der tijden heeft den geest in Suriname snel doen veranderen. Het is te hopen dat onverwijld a f d o e n d e verbetering de kalmte in de gemoederen zal doen terugkeeren. Reeds te lang is de bezoldiging der ambtenaren volstrekt onvoldoende geweest, ook vóór den oorlog. Dat velen nu gebrek lijden zal, bij den hoogen prijs van alle levensbehoeften, niemand verwonderen.

„Armoede de wereld uit — dat zullen wij niet meer beleven” — aldus de schrijver van den weekbrief in „Op den Uitkijk” van 24 April — „Maar armoede, geleden door Staatsdienaren, die 't werk leveren, dat van hen geëischt mag worden, dat is een anachronisme, dat is niet meer van dezen tijd en dat moge ook uit Suriname verdwijnen.”

In denzelfden weekbrief dit bericht:

„Misschien, dat op 't oogenblik dat je dit leest, Suriname de aandacht vraagt in Parijs en wel door 'n tentoonstelling van den heer Jauneau. In de „Salon des Humoristes” heeft de expositie plaats, de zeer bekende „Salon”, waar hoofdgoden Steinlen, Willette, Forain het publiek hun werk laten zien. Dat zal wel de eerste maal zijn, dat wij op die wijze in de Franse hoofdstad voor den dag komen.

Van de heer Jauneau wordt binnen enkele maanden, ook in Parijs, een album uitgegeven, getiteld: „Les Antilles et le Pays de Surinam”.

Volgens een ons uit Suriname toegezonden prospectus zal het album 50 lithographieën en tekeningen bevatten. Eenige daarvan kan men vinden in „Eigen Haard” van 29 Mei, met bijschrift van Jan van de West.

Men deelt aan „De West” van 11 Mei mede, dat het voornemen bestaat om een laboratorium te openen, waarin men goedkoop onderzoekingen kan laten doen naar bepaalde ziekten. Nadere bijzonderheden later.

UTRECHTSCH BANKVEREENIGING

OPGERICHT 1873.

Kromme Nieuwe Gracht 20 UTRECHT

Behandelt alle Bankzaken.

Verhuurt loketten in hare Brand- en Inbraakvrije bewaarkluis.

De Directeuren: ANTON M. DE LEEUW
W. RIJKSEN Gzn. 211

Crediet- en Effectenbank „die Haghe”

Laan 9 - 's Gravenhage - Tel. H. 8892

ALLE BANKZAKEN

Curaçao.

De Begroting in den Kolonialen Raad.

Zaterdag 8 Mei 1.1. is in 5½ uur de begroting behandeld en aangepomen. De notulen hebben wij niet ontvangen, zoodat wij op de persverslagen moeten afgaan en mogelijk later nog op de zaak terug komen. Bij de algemeene beschouwingen is van alle ter sprake gekomen: de financieele toestand, kerkrecht, landbouw, de afscheiding der Bovenwindse eilanden, scheiding van kerk en staat, enz.

De volgende amendementen tot vermindering der begroting werden aangenomen:

- f 15.000.— onderhoud van de verpleegden in het krankzinnigengesticht;
- f 10.000.— arbeidsloon voor den reinigingsdienst;
- f 12.500.— verpleging van onvermogenenden;
- f 50.000.— nieuw post- en telegraafkantoor.

Ook werden afgestemd de posten voor een nieuw huis van bewaring, voor het bouwen van twee paviljoens bij het krankzinnigengesticht, aanleg van een lefoon voor dokterswoningen enz. in de buitendistricten, bouw op Aruba van eene woning voor dooreizende ambtenaren.

De nieuwe Onderwijs-verordening.

De bedoeling hiervan is niet geheel duidelijk. In November of December is deze voordracht ingediend. De Gouverneur legde er toen den nadruk op, dat hij mee geen „gelijkstelling” werd bedoeld. Inmiddels bedoelde men dat blijkbaar in Holland wel, de wettelijke bezwaren, die in het Regeeringsreglement mochten liggen, zijn weggeruimd en de heer Van Vuuren heeft op spoedige uitvoering aangedrongen. Komt het zoover, dan zal de thans in behandeling zijnde verordening weer gewijzigd moeten worden en wel op een punt, dat ook blijkens het Voorloopig Verslag nog steeds aanleiding tot strijd geeft in de kolonie.

Eerst nu is dit Voorloopig Verslag verschenen, dat waar de Koloniale Raad het in den regel niet zoo volhandig heeft, dat kan gezegd worden, dat hiervoor eerder nog geen tijd geweest is. Intusschen kan niet ontkend worden, dat de Raad het geheel onderwerp goed onder de knie heeft, en meer dan een onderdeel nu eens ter dege en principieel onder de oogen gezien heeft. Zoo heeft het lange uitspraak aan de behandeling geen kwaad gedaan.

Uit den aard der zaak kunnen wij niet het geheel verslag afdrukken; volstaan wij daarom met de voornaamste.

Over de *hooge kosten van het onderwijs*, het openbaar onderwijs wel te verstaan, leest men:

„Zal het openbaar onderwijs, vooral het uitgebreide lager onderwijs in de kolonie uit den aard der zaak altijd betrekkelijk veel kosten, omdat de klassen veelal klein zijn, de leerkrachten, die in Nederland worden aangeworven, steeds hoogere eischen stellen en nog al druk gebruik maken van het recht op verloop, die kosten worden nog opgedreven door de zucht om de verbetering van het onderwijs bovenal te zoeken en de bevoegdheden der onderwijzers en door het stelsel om voor elke klasse een onderwijzer te plaatsen, ook telt de klasse maar een paar leerlingen.

Sommige leden achten het dan ook hoog tijd om met dergelijke dure stelsels te breken, die alleen in theorie schoon klinken, maar in de praktijk dikwijls falen.

De weelde van hoofdakte-bezitters of hoofdonderwijzers mag een kolonie met zoo beperkte geldmiddelen als Curaçao zich alleen veroorloven voor de allerhoogste klassen der M.U.L.O.-scholen. Aan uitgebreide bevoegdheden heeft de onderwijzer, die voor de lagere klassen staat, toch niets.”

Het spreekt van zelf, dat andere leden en in akte van bekwaamheid en in het plaatsen van een onderwijzer voor elke klasse wel een waarborg voor goede resultaten zagen.

Over de belangrijke kwestie *het Hollandsch taal zijn beschouwingen* gegeven, die veelal onder strepen hetgeen wij opmerkten in ons blad van Jan. 1.1.

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK

AMSTERDAM BATAVIA 'S-GRAVENHAGE

Ampenan, Bandoeng, Cheribon, Hongkong, Indramajoe, Kobe, Makassar, Medan, Metado, Pekalongan, Probolinggo, Semarang, Shanghai, Singapore, Soerabaya, Tegal, Tjilatjap, Weltevreden.

Kapitaal f 45.000.000.— Reserven f 30.000.000.—

HET ASSURANTIEHUIS

— KEIZERSGRACHT 213 —
TELEF. N. 9569, 1498 en Centr. 52 en 2145

AMSTERDAM

Combinatie van Nederlandsche Verzekering Maatschappijen. - Kapitaal f 10.000.000.-

VERZEKERING tegen TRANSPORT-, BRAND- en INBRAAKSCHADEN

Directie: F. A. SOREL.

„Eenige leden, die over het algemeen wel iets voor het stelsel van het ontwerp gevoelden, achtten het ideaal, dat daaraan ten grondslag ligt, n.l. de taal van het Moederland te brengen onder het volk, onbereikbaar. Zou het met moeite en kosten zelfs gelukken het zoover te brengen, dat het opkomend geslacht bij het verlaten der schoolbanken het Hollandsch voldoende machtig is om zich daarin mondeling en schriftelijk verstaanbaar uit te drukken, daarmede zou nog niets bereikt zijn. Het Papiamentsch toch is de taal, waarin het volk denkt en die het, zoodra niet uit het schoollokaal, bijna uitsluitend hoort spreken en moet spreken. De enkele uren per dag gedurende de enkele jaren, die het kind op de school doorbrengt, kunnen geen voldoende invloed uitoefenen om eenige veranderingen in den tegenwoordigen toestand te brengen. De meeste kinderen zullen de aangeleerde taal binnen een jaar toch weder vergeten zijn. De strijd, zooals trouwens elke strijd tegen volkstalen, blijft een hopelooze strijd, waaraan men maar liever geen tonnen gelds moest gaan besteden.”

Over de voorgestelde subsidieregeling verneemt men de volgende opmerking, die voor menigeen verassend nieuw zullen zijn:

„Eenige leden betoogden, dat het standpunt, waarop langzamerhand de voornaamste landen der wereld zich stellen, n.l. dat de Overheid alleen het openbaar onderwijs heeft te bekostigen, ook h.i. het juiste standpunt is. Wie geen genoegen neemt met de Gouvernements-inrichtingen, die voor allen toegankelijk zijn en waar ieders godsdienstige gevoelens worden ontzien, die zij vrij om eigen scholen op te richten, maar bekostige die ook zelf geheel.

„Subsidieering van het bijzonder onderwijs betekent hier: Protestanten, Israëlieten en vrijzinnige Rooms-Katholieken dwingen bij te dragen in de kosten van een onderwijs, dat hoofdzakelijk als propaganda voor de Rooms-Katholieke Kerk is bedoeld.”

Kappayne redivivus! Hebben de leden, hier aan het woord, wel eens gehoord van den schoolstrijd in het moederland? mag men vragen. En leidt het stelsel, dat de heeren willen, niet tot den toestand, dat wie eigen scholen wil, ook nog eens als belastingbetalend burger bijdragen mag voor het onderwijs van zijns buurmans zoon, die op de staatsschool gaat? In het moederland heeft men dit ingezien, en het is de eer van de „vrijzinnigheid” van alle gading, dit ten slotte rondweg te hebben erkend. Wij merken dit alleen maar even op naar aanleiding van bovenstaande opmerking, die ons in het algemeen geen krachtig argument voorkomt.

Even onjuist lijkt ons het standpunt van hen, die de voorgestelde regeling verdedigden en meenden, dat bij de vaststelling van de maatstaf volgens welke de subsidie moet worden uitgekeerd, niet mag gevraagd worden, wat de Missie uitgeeft, maar alleen: „hoeveel het Gouvernement zou moeten uitgeven voor de diensten, welke de Missie op onderwijsgebied presteert.” Dit zou tot zeer bedenkelijke consequenties leiden, die ook het Bestuur wel niet zal willen aanvaarden.

Principieel lijkt ons de overweging waard de vraag die eenige leden stelden: „of de kolonie wel langer mag voortgaan met het subsidieeren van het U.L.O. Het regeeringsreglement spreekt alleen van de Overheidszorg en steun voor het brengen van de *allereerste kundigheden* onder het bereik van het volk door lager onderwijs. Nu kan men bij het U.L.O. toch zeker niet meer spreken van de *allereerste kundigheden*, zelfs al zou men dat onderwijs als het lager onderwijs in den zin van art. 180 van het Regeeringsreglement willen beschouwen.”

Uit de beschouwingen bij de artikelen brengen wij een drietal opmerkingen naar voren.

„Verscheidene leden hadden bezwaar tegen de vakken „landbouwkunde”. Naar hunne meening zullen die vakken slechts oppervlakkig kunnen worden onderwezen, zoodat de leerlingen er weinig aan zullen hebben, waarom zij er op aandringen die vakken te laten vervallen en de uren, die daaraan zouden worden besteed voor nuttiger vakken te gebruiken.”

En van eene in te voeren hoofdkate heet het:

„Men had ernstige bezwaren tegen het laten verwerpen in de kolonie van de akte van bekwaamheid als

hoofdonderwijzer of hoofdonderwijzeres. Kan die akte in de kolonie worden verworven, dan zal (zullen?) na eenigen tijd de examens door hier geëxamineerden worden afgenomen en dan kan het niet anders of het peil zal langzamerhand dalen.”

Daargelaten of onder de in het moederland geëxamineerden bekwame examinatoren zullen zijn.

Tegen de invoering van *leerplicht* had men twee bezwaren:

„Eenige leden... waren van oordeel, dat zoolang er slechts op enkele plaatsen openbare scholen zijn, men de leerplicht niet mag invoeren, daar anders kinderen, wier ouders hen niet naar een confessioneele school willen zenden, gedwongen kunnen zijn die scholen te bezoeken....

De leden, die tegen art. 135 waren, zezen er op, dat, wanneer de verbodsbepaling hierin bedoeld werd ingevoerd, in verschillende gezinnen grooten nood kon ontstaan, b.v. in die, van welke de kostwinners geëmigreerd zijn.”

Van Vreemde Koloniën en Verre Landen

Het Hunter-rapport.

Zooals men weet hadden de klachten en beschuldigingen, uitgebracht naar aanleiding van de toepassing der in Punjab afgekondigde oorlogswet, en in 't bijzonder, het optreden van de troepen, op bevel van generaal Dyer te Amritsar, geleid tot de benoeming van een commissie, die onder voorzitterschap van lord Hunter een uitgebreid onderzoek instelde. Het uitvoerige rapport dier commissie heeft in de Engelsche pers aanleiding tot scherp commentaar gegeven en de mail heeft nu ook de beschouwingen van de Britsch-Indische bladen gebracht. Hoewel de beoordeelingen ook daar uiteen loopen van de veel vergoelijkende tot de schandene wraakroepende toe, meenen wij toch een algemeen indruk te kunnen weergeven, al zullen degenen, die niet tevreden met de ontheffing van generaal Dyer uit zijn commando, op de terugroeping van den onderkoning lord Chelmsford aandringen, zich in onze samenvatting wel niet duidelijk genoeg weerspiegeld vinden.

Tracht men de vele kwesties en kwestietjes in enkele hoofdpunten te groepeeren, dan kan men deze — met the Times of India — in twee vragen samenbrengen. De eerste is: was de afkondiging van de oorlogswet in Punjab noodig en zoo ja, is zij dan niet te lang toegepast? De tweede: zijn de maatregelen, tot herstel en verzekering van de orde in Amritsar genomen, te verantwoorden?

Ten opzichte van de eerste vraag staan de Britsche leden der commissie (die daarin de meerderheid vormden) lijnrecht tegenover de Indiërs, medeleden. Het bestaan van een georganiseerde samenzwering om 't Britsche gezag omver te werpen is niet vastgesteld, maar de meerderheid is van oordeel, dat de aanwijzingen zool stellig waren, dat het moeilijk en zelfs niet raadzaam was langer met 't afkondigen van de oorlogswet te wachten. De minderheid acht die afkondiging niet gerechtvaardigd en de voortzetting geheel overbodig. De regering in de kolonie en die in 't moederland hebben zich aan de zijde van de meerderheid gesteld. De bladen, die dit standpunt deelen, zeggen dat het inzicht der minderheid getuigt van een onvoldoend begrip van de verantwoordelijkheid der autoriteiten en een onvoldoende ondervinding van den bestuurstaak. De vele bewijzen van broeiende onrust, die zich o.m. uitte door meerdere op Engelsche mannen en vrouwen gepleegde moorden, verwoesting van Britsche gebouwen en vernielingen van gemeenschapsmiddelen. Door uitbreken van den oorlog met Afghanistan, maakte de Punjab tot communicatielijns voor de operatiën, zoodat toen niet aan 't opheffen van de eenmaal afgekondigde oorlogswet mocht worden gedacht.

Die instemming met de noodzakelijkheid van de afkondiging en voortzetting sluit echter nog geen goedkeuring in van de wijze waarop de maatregel toegepast is. Niemand was met de toepassing van dien bijzondere maatregel, onder de moeilijke omstandigheden die zich in de Punjab voordeden, vertrouwd. Zelfs dat gedeelte der pers, dat hierop een zacht oordeel vraagt voor hen, die met de toepassing belast zijn geweest, komt echter op tegen het uitspreken van veroordelingen, die er niet op gericht waren te voorkomen of te straffen, maar om te k r e n k e n. Het comité was eenstemmig van oordeel, dat de toepassing van de oorlogswet in Punjab bedorven is, door misbruik van macht en door onverantwoordelijke, wederrechtelijke handelingen. De Br.-Indische regering ging hiermede ac-

NEDERLANDSCHE HANDEL = MAATSCHAPPIJ

Gestort Kapitaal . . . . . f 80.000.000.-
Statutaire Reserve . . . . . - 17.353.284.-
Buitengewone Reserve . . . . . - 22.660.000.-

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.

Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië, Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten. — Incasseeringen en Financieringen. — Schriftelijke of Telegrafische Credieten. — Reiscredietbrieven. — Deposito's. — Rekeningen-Courant. — Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken.

Algemeen Assurantie kantoor DE BAS

Fluweelen Burgwal 6 - DEN HAAG - Telefoon H. 4659

Bezorgt U elke gewenschte verzekering op de billijkste conditiën.

INTERNATIONALE COMMERCIEELE BANK,

's-GRAVENHAGE, Alexanderstraat 23. 190

KAPITAAL . . . . . Fl. 5.000.000.—

Telefoon: H 7602. Telegram-adres: ACEBANK. BEHANDELING VAN ALLE BANKZAKEN.

Handel- en Cultuur-Maatschappij

Gevestigd te AMSTERDAM, Prins Hendrikkade 79. 214

Telefoon 49 Noord, Telegram-adres: Amesz, Amsterdam.

IMPORT van alle Nederlandsch-Indische producten.

Neemt op zeer billijke conditiën vertegenwoordigingen aan van in Nederlandsch-Indië gevestigde firma's.

Belast zich met den verkoop van — en geeft voorschot op producten als: Tabak, Koffie, Rijst, Oliehoudende Gewassen, speciaal Copra, Sesame Zaad, Grondnoten, enz.

EXPORTEURS van alle voorkomende artikelen zooals: Textiel, Papier, IJzer- en Staalwaren, Sundries, Levensmiddelen, enz.

BANKIERS: Nederlandsche Handel-Maatschappij.

f 26.000.000.-

Omdat de

Z. H. V.

Pletterijkade 50

hoek Weteringkade

's-Gravenhage

geen enkel beperkende bepaling in haar voorwaarden heeft kon zij reeds zulk een belangrijk bedrag aan collectieve verzekering

tegen ziekte afsluiten.

VAN DER HAM & SMITTENAAR

Fred. Hendrikplein 37 - 's-GRAVENHAGE - Tel. Schev. 2607

Effecten, Coupons, Deposito's, Beleeningen, Prolongatiën, Handelscredieten, Incasso's en Rekening-Courant.

POSTCHEQUE & GIRODIENST

Bijna al Uw financiële aangelegenheden met het postkantoor kunnen over Uwe postrekening loopen. Gij behoeft dan slechts zelden naar het postkantoor te gaan of iemand van Uwentwege daarheen te zenden. Dus groote tijdsbesparing. Neemt daarom eene postrekening.

CORN. VAN DER SLUIJS

BINNENHUISARCHITECTUUR, MEUBELS, STOFFEN, ENZ.

ALLEEN NOORDEINDE 162A. TEL. 4782. DEN HAAG.

van het kostende vóór 27 Juni a.s. te doen weten aan den Secretaris afdeling Haarlem, Grootte Houtstraat 93.

Koempoelan "Oost en West".
Haarlem 6 Juni 1920, di Roema bola
SLAMAT DATANG.

Atoeran Makanan.
Tjap-Tjap.
Nassi.

Kerri Djawa-Sajoer-Loddeh.
Ikan Goreng.
Ajam-Smoor-Djawa-Ajan besengek.
Sesaté Babie Toesoek.
Dendeng ragi. — Seroendeng.
Frekedel bakar.
Sambel goreng Petéh-Sambel goreng boontjes.
Sambel goreng oedang bassa. Sambel Atie Ajam.
Sambel goreng tomaten. Sambel Badjak.
Sambel Ketimoen.
Sambel Oelek.
Gado-Gado.
Daging rendang Padang.
Kroepoek Oedang. — Kroepoek Ikan.
Telor Mata Sapi. — Bawan djagoeng.
Atjar Bawang. — Atjar Gendaria.

Kwee Lappies (Spekkoek).
Pisang Goreng.
Manisan Djampoes.
Koppie.

JAARVERSLAG VAN HET HOOFDBESTUUR OVER 1919.

1. **Algemeene toestand.**
De belemmerende toestanden voor den vooruitgang der Vereeniging in 1918 bleven ook voor 1919 grootendeels voortduren, al was eenige verlichting merkbaar. Dit is van invloed geweest op onze werkzaamheden, echter er werd gedaan wat er gedaan kon worden, hetgeen uit het navolgende kan blijken.
Met dankbaarheid wordt wederom gewezen op den milden steun van de Regeering, die ons niet alleen wederom de jaarlijksche subsidie van / 3000.— schonk, doch ook de noodige fondsen beschikbaar stelde voor den gedelegeerde der Studie-Commissie en om het Tehuis voor Nederlandsch-Indische bedienden in Nederland, „Persinggahan”, naar behooren te exploiteeren.

2. **Leden.**
Het aantal leden bedroeg op 31 December 2685, zoodat dit met 238 vooruitging. Meer vooruitgang heeft nog steeds plaats.

3. **Hoofdbestuur.**
In de jaarlijksche algemeene vergadering van 5 Juli, te Deventer gehouden, werden de navolgende leden van het Hoofdbestuur, die ingevolge artikel 11, Huishoudelijk Reglement, aan de beurt van aftreden waren, herkozen. Tot voorzitter, de heer C. R. Bakhuizen van den Brink; tot secretaris-penningmeester, de heer E. F. Grooss; tot leden, de heeren H. J. A. Raedt van Oldenbarneveldt en Z. G. P. Marcella; terwijl in de plaats van de leden F. C. Lekkerkerker (Studentenafdeeling, Leiden), mevr. J. E. van Oeveren-van Schaik (Utrecht) en H. W. Scheuer (Leiden), die zich niet herkiesbaar hadden gesteld, werden gekozen: de heer H. J. Hoekstra, mej. J. van der Schuyt en de heer J. A. van Hamel.
Door het ontslag nemen van den heer E. F. Grooss, werd in October met het waarnemen van de betrekking van secretaris-penningmeester belast de heer A. J. Goossen.
Het Hoofdbestuur was op 31 December samengesteld als op Bijlage A aangegeven.

4. **Afdeelingen.**
In het aantal kwam geen verandering.
Voor de veranderingen in de besturen en verdere bij-

zonderheden zij verwezen naar hare in het „Koloniaal Weekblad” opgenomen verslagen. 1)

5. Vergaderingen.

De wekelijksche vergaderingen van het Dagelijksch Bestuur hadden geregeld plaats. Hoofdbestuursvergaderingen werden gehouden op 26 April, 4 Juli en 8 November. Voor het daar verhandelde zij verwezen naar de in het „Koloniaal Weekblad” bekend gestelde notulen 2).

De jaarlijksche algemeene vergadering had plaats op 5 Juli te Deventer. Voor het aldaar behandelde zij wederom verwezen naar het „Koloniaal Weekblad” van 24 Juli d.a.v., No. 44.

6 Stichtingen, Commissiën en Fondsen.

Den 3en Mei 1919 kon worden overgegaan tot het openen van het Tehuis voor Nederlandsch-Indische bedienden in Nederland, „Persinggahan”, van Boetzel-laerlaan 2, 's-Gravenhage. Voor de samenstelling van de Commissie van Beheer en Directie zij verwezen naar het Jaarverslag onzer Vereeniging over 1918, „Koloniaal Weekblad” van 12 Juni 1919, No. 24.
De Vereeniging heeft thans de navolgende stichtingen, commissiën en fondsen:

- a. Inlichtingsdienst;
- b. Studie-Commissie;
- c. Commissie voor West-Indië;
- d. Propaganda-Commissie;
- e. Commissie tot bevordering der Nederl. Oost- en West-Indische nijverheid, kunstnijverheid en huis-vlijt;
- f. Redactie-Commissie van het Koloniaal Weekblad;
- g. Fonds tot ondersteuning van personen, commissiën en instellingen.

Voor den stand van deze instellingen en hare werkzaamheden zij verwezen naar de betrekkelijke in het „Koloniaal Weekblad” gepubliceerde verslagen 3) en het hier nog navolgende.

Door de Propaganda-Commissie werd nog geen verslag uitgebracht, omdat deze nog te kort werkte. Voor het resultaat op haar advies bereikt, wordt echter verwezen naar de vele banken, maatschappijen, ondernemingen en instellingen, welke met meer of minder belangrijke jaarlijksche bijdragen als begunstigers toetraden en de wijziging in den inhoud en indeeling van het Koloniaal Weekblad.

De exploitatie van het Orgaan der Vereeniging: „Het Koloniaal Weekblad” was, hoewel door de nieuwe gezondere prijzen van verzekering met een belangrijk tekort gesloten werd, bevredigend. Dit was in de eerste plaats wederom te danken aan onzen ijverigen verzorger van de advertenties, den heer J. Hamme. De medewerking der afdeelingen werd in deze ook ingeroepen, doch, behoudens een enkele uitzondering, nog zonder gevolg.

Gebroken werd met het reeds in het begin van het jaar verrekenen van de nog in en over dat jaar doorlopende advertentie-contracten, waarvan het gevolg was, dat feitelijk steeds een deficit bestond. Het hierdoor in de exploitatie ontstane tekort van / 3741.44 kon gedekt worden door een legaat, groot / 4000.—, ons nagelaten door den heer Holterman, waarover hierna. Uit de exploitatie over 1920 zal dit bedrag, dank zij de belangrijke toename der advertentie-contracten, terug gewonnen en het legaat rentegevend belegd kunnen worden.

Het contract met den uitgever werd gewijzigd, zoodat kwartaalsgewijze verrekening der geplaatste advertenties exploitatiekosten en provisie plaats vindt, terwijl van de winst de helft aan hem, de andere helft aan de Vereeniging komt, tegen respectievelijk 60 pCt. en 40 pCt. vroeger.

De redactie blijft er op bedacht het blad steeds belangwekkender te maken. Haar pogingen worden meer en meer beloond door het toezenden van bijdragen, hetgeen voor haar een bewijs mag zijn van verhoogde belangstelling. Van congressen, jaarbeurzen, Indische weken en belangrijke vergaderingen werden korte verslagen gegeven. Hier zij weder dank gebracht aan hare trouwe medewerkers.

Het „Koloniaal Weekblad” is thans het eenige in Nederland verschijnende blad, dat wekelijks een volledig overzicht geeft van hetgeen in eigen en vreemde koloniën en van het voornaamste wat op koloniaal gebied in Nederland voorvalt. Voor de advertentie-rubriek wordt er naar gestreefd deze eene betrouwbare vraag-

1) Nijmegen 1-4-'20 No. 14.
2) 29-5-'19 No. 22; 24-7-'19 No. 30; 20-10-'19 No. 47.
3) 26-2-'20 No. 9. Studie-Commissie 25-3-'20, No. 13. Persinggahan.

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.

Geregelde mail-, passagiers- en vrachtgoederendienst

tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië.

Uitvoering dienstregeelingen zijn verkrijgbaar bij de Directiën te Amsterdam en te Batavia.

GEBR^s HEHENKAMP

Heerenkleermakers
Dameskleermakers
Bontwerkers

Lange Voorhout 25

HOFLEVERANCIERS.

Wed. H. RAHDER & ZOON

Wijnhandelaren

Filiaal: 's-Gravenhage   Hoofdkantoor: Amsterdam   Filiaal: Arnhem   Filiaal: 106 Gorinchem
Heemskerckstr. la   Binnenkant 25 N. Plein 15 O. Vischmarkt
Tel. H. 3493.   Intele. Tel. 389.   Tel. 280.   Tel. 61.

Prijscouranten worden op aanvraag gaarne toegezonden.

Voor Export speciale conditiën.

VLEUGELS, PIANO'S KUNSTSPELPIANO'S — ORGELS —

REPARATIE - STEMMEN - RUILEN

Speciale Inrichting voor het gereedmaken voor de TROPEN

GOOSEN & SWAGERMAN
DEN HAAG
BOEKHORSTSTRAAT 149 - TEL. H 2051

J. P. C. NICOLAÏ & ZOON

HOF-KLEEDERMAKERS

Kanaalstraat 2   Telef. H. 3146
's-GRAVENHAGE

Hof-, Rijks- en Gemeenteveranciers

ROTTERDAMSCH LLOYD

Directie: WM. RUYSS & ZONEN - ROTTERDAM 21

Geregelde MAIL- en PASAGIERSDIENST
van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met
aansluiting naar alle havens in den IND-ARCHIPEL

LUXUEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien
van draadlooze telegrafie en onderwater-kloksignaal.

BALANSCONTROLE
BELASTINGZAKEN
INRICHTEN EN CONTROLEEREN
VAN ADMINISTRATIES

H. A. VERHEIJ

LID NEDERLANDSCHE BOND VAN ACCOUNTANTS

VONDELKERKSTRAAT 17

TEL. Z. 3603 AMSTERDAM

Ik zing de lof

Monarch

Schrijf-
machine

HOOFDAGENTEN
HEYENBROCK HASELAGER & C.
AMSTERDAM-ROTTERDAM
DEN HAAG.

WANNEER GIJ

Dames- of Heeren-Kleding wilt laten Oppersen, Repareeren, Keeren, Moderniseeren, Vermaken, opnieuw Voeren, onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij maar wilt, ga dan naar

Kleermakerij „UNICUM”

Anna Paulownastraat 30a, Tel. 4947

DEN HAAG

De prijs wordt steeds VOORUIT bepaald.

C. P. A. NICOLAI

DUNKLERSTRAAT 33 - TELEF. H. 7057

hoek Valeriusstraat.

Specialiteit in Heeren-Modeartikelen

Ruime keuze. Nieuwste Modellen.

DE BLOOIS & JENTEN

186

Kantoor en Remise:

Hoefkade 556—564

hoek van Bassenstraat

'S-GRAVENHAGE

TELEFOON H. 9380

Firma A. L. J. en W. DE HAAS

184

Vleeschhouwer Kofleverancier

Wagenstraat 35a, 'S-GRAVENHAGE, Tel. H. 882

baak te doen zijn voor hen die uit de Indiën naar Nederland komen, zoowel als voor hen, die in Nederland zijn. Wat den vorm en inhoud betreft, werd aan de wenschen daaromtrent door enkelen, ook door de Propaganda-Commissie, uitgesproken voor zooveel mogelijk tegemoet gekomen.

7. Verdere werkzaamheden.

a. Van de inzendingen op de in 1916 door het Hoofdbestuur uitgeschreven prijsvraag voor een Indisch tooneelstuk werd de eerste prijs toegekend aan mevr. M. C. Kooij-van Zeggelen. Na in overleg getreden te zijn met den heer Rooyards, de N. V. Hofstadtooneel en de Koninklijke Vereeniging „Nederlandsch Tooneel”, werd door deze laatste bericht, dat zij gaarne bereid was het tooneelstuk te doen opvoeren. Door omstandigheden kwam het in het speelseizoen 1919—20 hiertoe niet. Op deze aangelegenheid blijft de aandacht gevestigd.

b. Den 3en Mei had de feestelijke opening plaats van het Tehuis voor Nederlandsch-Indische bedienden „Persinggahan”, van Boetzelaerlaan 2, 's-Gravenhage, Telefoon No. 248, Scheveningen. Hier kunnen Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen, hulp en raad vinden. Tot den Directeur, den heer F. de Munnik, kunnen Nederlandsch-Indische bedienden, die met eene familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking veranderen willen en ook degenen, die Nederlandsch-Indische bedienden zoeken, zich wenden. Hoe deze stichting reeds in het eerste halfjaar van haar bestaan aan hare bestemming voldeed, werd reeds bekend gesteld in het „Koloniaal Weekblad” van 27 November 1919, No. 48.

Door welwillende bemiddeling der Directies der Stoomvaart Maatschappij „Nederland”, „Rotterdamse Lloyd” en „Koninklijke West-Indische Maildienst” werden op de mailbooten en de verblijven der bedienden kaarten aangeslagen om hun aandacht op „Persinggahan” te vestigen.

c. Voor de 4e Nederlandsche Jaarbeurs werden wederom pogingen aangewend om onze koloniën daar beter vertegenwoordigd te doen zijn. Hiertoe trad de West-Indische Commissie in correspondentie met de Gouverneurs van Suriname en Curaçao. De daarop ontvangen antwoorden zijn weergegeven in het „Koloniaal Weekblad” van 20 November 1919, No. 47, onder „Onze Koloniën op de Nederlandsche Jaarbeurs”.

Aangeteekend wordt, dat nog eene bezending monsters van houtsoorten, koffie, cacao, olie- en vezelstoffen en gedroogde bacoven door Suriname werd opgezonden, te laat echter om op de Jaarbeurs dienst te doen. Op de 5e Nederlandsche Jaarbeurs kan deze bezending, zoonodig aangevuld, goede diensten bewijzen.

In het bureau Handelsinlichtingen vanwege het Departement van Koloniën, waren ter verspreiding en ter kennismaking met onze Vereeniging nummers van het „Koloniaal Weekblad” en exemplaren van het propagandablaadje aanwezig.

d. Bij de Kloettramp verleende de Vereeniging hare tusschenkomst, om bij leden en begunstigers giften in te zamelen om den nood in de geteisterde streken te verzachten. Door onze bemiddeling kan hiervoor een bedrag van ongeveer / 1750.— en door de afdeling Haarlem rechtstreeks / 3270.— aan de Kloet-Commissie worden overgemaakt.

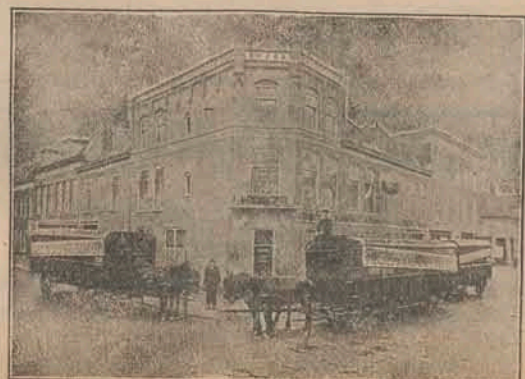
e. Ter verbreiding van de kennis in Nederland omtrent onze Koloniën werden door de afdelingen wederom lezingen en voordrachten georganiseerd, terwijl, in samenwerking met het „Comité voor Indische Lezingen en Leergangen”, op verschillende plaatsen, waar die afdelingen gevestigd zijn, goedgeslaagde leergangen voor Nederlandsche onderwijzers werden gehouden.

In de kleine reizende verzameling van koloniale werken en uitgaven van het „Comité” voornoemd, zijn de werkjes en brochures door „Oost en West” uitgegeven en een gebonden jaargang van het „Koloniaal Weekblad” aanwezig.

Onze Vereeniging wordt door den onder-voorzitter, den heer Zuidjerhoff, in dat Comité vertegenwoordigd.

De afdeling Amsterdam gaf bovendien eene Javaasche kunstavond en de afdeling Apeldoorn ter herdenking van het 300-jarig bestaan van Batavia een luisterrijk feest.

Op initiatief van de dames mevr. Douair, Jhr. C. Clifford Kocq van Breugel-Roelofs, mevr. Limburg-Kooy en de heeren P. J. Heesterman en J. A. Ochtman, beide laatsten van de Studenten-afdeling Leiden, wer-

VOORHANDEN EEN GROOTE KEUZE:
Romans, Jongens- en Meisjesboeken, Prentenboeken.
Kantoor-, School-, Schrijf- en Teekenbehoefden.
Spoedige levering van alle Studieboeken, Tijdschriften en Modeplaten.
Leesbibliotheek in 4 talen. Advertentie-Bureau.
BOEK- EN KANTOORBOEKHANDEL
E. VAN ANDEL, Welmarstraat 16a b.d. Suezkade
Telefoon 3213 DEN HAAG

den ook te Breda, 's-Hertogenbosch, Bergen op Zoom en Leeuwarden filmavonden georganiseerd, waaraan vooral in de drie eerstgenoemde plaatsen verschillende leden tot „Oost en West” toetraden.

f. Eene ruime verspreiding van de brochures onzer serie: „Staats- en Particuliere betrekkingen in Nederlandsch-Indië” onder de inrichtingen van onder andere hier te lande, had evenals vorige jaren ook nu plaats.

Een tweede verbeterde druk van de brochure: „Ingenieur in Nederlandsch-Indië” is verschenen. Wij een herdruk van: „Een boekje over Onze Oorlog voor hen, die er niet geweest zijn”, staat te verspreiden. Aangezien de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen ditmaal in deze niet meeding, zal deze bijgewerkte en herziene uitgave door onze Vereeniging alomtebepaald worden.

Een herdruk van de brochure: „De rechterlijke macht tenaair in Nederlandsch Indië” zal in bewerking worden genomen.

g. Als gedelegeerde der Studie-Commissie trad de heer J. C. Hietink, van der Heimstraat 76, 's-Gravenhage, Telefoon No. 1514, Scheveningen. Deze heeft gezocht en onderhouden de aanraking met de hier te lande Nederlandsch-Indische jongelieden en is hun raads-vertouwensman. Hij bepaalde zich niet slechts tot vanwege de Regeering of particuliere instellingen te gezonden jongelieden, doch zocht ook vele andere Nederland studeerende jongelieden uit Oost- en West-Indië, ook Chineesche en Amboinesche, op en steunden met raad en daad.

Ouders en voogden, welke toezicht op hunne in Nederland studeerende kinderen of pupillen wenschen jongelieden, die bij aankomst in Nederland inlichtingen wenschen voor onderdak, enz., enz., zelfs van boot afgehaald zouden willen worden, kunnen zich tot hem wenden.

Door welwillende bemiddeling wederom der Directies der Stoomvaartmaatschappijen: „Nederland”, „Rotterdamse Lloyd”, „Koninklijke West-Indische Maildienst” en „Koninklijke Hollandse Lloyd” werden kaarten op de publiekmakers der 1e, 2e en 3e klasse der mailbooten aangeslagen, waardoor de aandacht op jongelieden en anderen wordt gevestigd op het op Leesstafels dier klassen ter lezing en raadpleging in genda „Koloniaal Weekblad” wordt gevestigd, waar zij op de voorlaatste bladzijde naar den heer Hietink verwezen en op diens hulp opmerkzaam gemaakt worden.

h. Met het Koloniaal Instituut wordt samengewerkt. Films worden voor de filmavonden beschikbaar gesteld, terwijl over en weer uitwisseling van uitgaven plaats vindt, welke laatste in onze leeszaal ter lezing aanwezig zijn.

i. Ook met den Volksraad te Weltevreden kwam wij in verbinding en ontvangen voor hetzelfde doel Handelingen, enz. van dien Raad.

j. Het Departement van Koloniën zendt ons: de Mededeelingen van het Bureau voor de Bestuur van zaken der Buitenbezittingen, bewerkt door het Encyclopaedisch Bureau;

de Verslagen van het Volkscredietwezen; de Verslagen betreffende den dienst der Opiumregie; de Mededeelingen van het Besoekisch Proefstation; de Regenwaarnemingen in Ned.-Indië; de Jaarboeken van het Dep. van Landbouw, Nijverheid en Handel in Ned.-Indië, enz.

k. De leeszaal in het gebouw Heulstraat 17 werd onder deskundig beheer gesteld en door kains en kump voorwerpen uit „Boeatan” eenigermate Indisch decoratief ingericht. Wij mogen onze leeszaal thans een bevoorziene noemen.

Uitdrukkelijk wordt er echter op gewezen, dat de geen bibliotheek is en wij ons ook hier niet op streng wetenschappelijk gebied bewegen, doch, in den geest van ons Orgaan: „het Koloniaal Weekblad”, geven actueele, dagelijksch voorkomende, hetgeen men in een bibliotheek niet zoo zeer vinden zal. Wij vullen ook hier eene leemte aan.

l. Met de West-Indische Kamer werkt de Vereeniging samen. Prof. J. A. Grutterink, lid onzer West-Indische commissie, vertegenwoordigt ons in deze instelling.

m. Verder werkte de Vereeniging samen met het „Koloniaal Onderwijscongres”, het „Comité voor Koloniale Historische Studiën”, het „Voorbereidend Comité voor een Centraal Bureau voor Beroepskeuze”, het „Bureau Inlichtingendienst van het Departement van Koloniën”, de „afdeling Landverhuizing van het Departement van Landbouw”, enz.

n. Nadat in 1917 reeds eene poging was aangewend om in het belang van de bij Nederlandsch-Indische zaken geïnteresseerde inwoners van 's-Gravenhage te komen tot aanvulling eener aldaar toen bestaande vacature door een notaris, die ook met de Nederlandsch-Indische wetgeving en toestanden volkomen op de hoogte

Verhuizingen en Transporten.

BEHANGERIJ EN STOFFEERDERIJ

Groote, ruime, droge Bergplaatsen ter bewaring van Inboedels.

N.V. ZUID-HOLLANDSCHE MANEGE (v.h. Manege Washington)
 THERESIASTRAAT 145 ingang Joh. Camphuisstr. - DEN HAAG - TEL. H. 5306

Moderne rijlessen. - Paarden per uur en per maand.
 Luxe Stands en Boxes. Tonneaux beschikbaar.
 Handel in Paarden. Dir. J. VOGELZANG.

begunstiger der Vereeniging toe. Ook hen zij hiervoor welgemeenden dank gebracht.

De wd. Secretaris,
 A. J. GOOSZEN.

Exploitiatie-Rekening 1919.
 Debet.

1919.		
Jan. 3. Ondersteuningsfonds	/	100.—
Effecten-koersverlies	„	534.50
Meubilair (20 pct. afschrijving)	„	79.75
Propaganda	„	450.62
Onkosten:		
Salarissen	/	1400.—
Huishuur	„	138.25
Kantoorbehoeften	„	220.22
Schrijfflooi	„	47.70
Porti	„	79.40 ⁵
Reiskosten	„	394.94 ⁵
Receptiekosten	„	44.15
Gas en waterleiding	„	59.63
Telefoon	„	216.16 ⁵
Brandstoffen	„	167.37 ⁵
Inning contributies	„	80.57 ⁵
Diversen	„	330.03 ⁵
	„	3178.45
Koloniaal Weekblad:		
Uitgever	/	11500.—
Provisie	„	5412.93
Reiskosten ¹⁾	„	1055.50
Honoraria	„	2053.—
Diversen	„	556.21
	„	20577.64
Leestafel	„	68.05
Lidmaatschappen	„	72.90
Inlichtingendienst	„	1192.15
Studie-commissie	„	50.55
West-Indische commissie	„	49.20
Tehuis v. Inlanders	„	7500.—
Voordeelig saldo	„	1474.19
	/	35328.—

¹⁾ Hieronder is begrepen spoorabonnement 1920, ad f 563.— zoodat het voordeelig saldo eigenlijk f 2037.19 is.

Credit.

1919.		
Juni 30. Regeerings-subsidie (Tehuis v. Inl.)	/	7500.—
Aug. 31. Idem (Vereeniging)	„	3000.—
Dec. 31. Legaat Holterman	„	4000.—
Dec. 31. Contributies	„	3842.—
Dec. 31. Interest	„	141.10
Dec. 31. Koloniaal Weekblad: ²⁾		
Abonnementen	/	76.30
Advertentie-contracten	„	16075.10
Losse advertenties	„	693.50
	„	16844.90
	/	35328.—

's-Gravenhage, 31 December 1919.
 S. E. en O. GROOSS.

Balans opgemaakt per 31 December 1919.
 Debet.

Cassa	/	159.64 ⁵
Effecten:		
f 3600.— 3 pCt. N.W.S. à 51½	/	1863.—
4/m. rente à 3 pCt.	„	36.—
f 800.— 2½ pCt. N.W.S. à 47½	„	377.—
6/m. rente à 2½ pCt.	„	10.—
	„	2286.—
Rijkspostspaarsbank:		
Saldo	„	305.25
Ned.-Ind. Handelsbank:		
Saldo deposito	„	2385.20
Postchèque en Girodienst:		
Saldo	„	2596.53 ⁵
Leden en afdelingen:		
Achterstallige contributie	„	1033.50
Meubilair:		
Inventaris	„	319.01
Debiteuren	„	1912.56
	/	10997.70

Nederl. Stoomvaart-Maatschappij „**OCEAAN**”
 Directie: Prins Hendrikkade 145, AMSTERDAM

Holland-Nederlandsch-Indië
 Vice-Versa

Agenten: MEYER & Co's SCHEEPVAART-MAATSCHAPPIJ
 AMSTERDAM—ROTTERDAM.

Firma L. J. C. BOUCHER
 Algem. Binnen- en Buitenlandsche Boekhandel
 's-Gravenhage - Noordeinde 64c
 Specialiteit: voor het samenstellen
 van Leesportefeuilles
Advertentie-Bureau

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT
Kristal - Porselein
 VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET
 POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ. ENZ.,
 uit de Plateelbakkerij „Zuid Holland”
 te Gouda.
 MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen.
 Garantie voor gave overkomst.

L. E. NIEUWENHUIZEN
 LEIDEN - HOLLAND
Blikgroenten: Rood etiket (beste kwaliteit)
 Groen „ (tusschensoort)
HUISHOUDGROENTEN merk „Sleutels”
 SPECIALITEIT IN GEZOUTEN GROENTEN

Instituut LAURILLARD
 OPLEIDING voor verschillende
 examens en ambten, zoals Staats-
 inrichting M. O., Staathuishoudk.
 M. O., Gemeente-administratie,
 Boekhouden. De opleid. geschiedt
 ook schriftelijk in Nederland en
 Koloniën met zeer goede resultaten.
 Prospectus en lijsten met namen
 en adressen van vierhonderd en
 vijftig geslaagden worden op
 aanvraag gratis toegezonden door
 Mr. Dr. I. J. M. LAURILLARD,
 Oranjeplein 102 - Den Haag
 .. Telefoon 6225 ..

Electro-Technisch Bureau
H. VAN ZIJL
 Fr. Valentijnstraat 102 DEN HAAG Tel. H. 8017
Licht, Kracht, Verwarming, Schel-
... en Telefoon-Installatiën. ...

WEIJNE & STERNFELD
 DANS-INSTITUUT.
 Koningin Emmakade 133, Telefoon 3348
 'S-GRAVENHAGE.
 Prospectus op aanvraag gratis verkrijgbaar.

was, werd deze poging herhaald, toen bekend werd, dat er weder vacatures waren en een persoon, die zowel Nederlandsch-Indisch als Nederlandsch candidaat-notaris was, beschikbaar was. Het gevolg is nu geweest, dat de heer H. G. C. Denis, Laan van Meerdervoort 275, 's-Gravenhage, die voor de vervulling eener vacature in aanmerking kwam, tot notaris benoemd werd.

o. Herhaalde malen werd de geldelijke steun der Vereeniging ingeroepen door studeerenden of in nood verkeerenden. Hoewel door gebrek aan fondsen aan deze verzoeken niet rechtstreeks kon worden voldaan, werd waar mogelijk bemiddeling verleend om in dien nood te voorzien.

p. Op verschillende congressen, vergaderingen, bijeenkomsten en de Jaarbeurs werd de vereeniging door leden van het Dagelijksch Bestuur of van de afdelingen vertegenwoordigd. Zooveel mogelijk werd van het verhandelde een overzicht gegeven in het „Koloniaal Weekblad”.

q. De financiële toestand der Vereeniging kan blijken uit het bij dit verslag aangeboden geldelijke verantwoording, waaruit wederom duidelijk wordt, dat wat het Hoofdbestuur uit de geinde contributies toevalt, niet in verhouding staat tot het totaal der exploitatiekosten.

Eene verhooging der contributies voor nieuwe leden tot ten minste 7/5.— werd voorgesteld, waarvan 60 pCt. ten bate van het Hoofdbestuur zal komen. Pogingen om de oude leden, die niet verplicht zijn deze contributie te betalen, te bewegen om hunne contributies op peil, d.i. op 7/5.— te brengen, hadden vooral bij de onder de afdelingen ressorteerende leden, hoewel deze toch buiten het „Koloniaal Weekblad” nog jaarlijks hunne filmavonden en lezingen hebben, niet het zoo zeer gewenschte resultaat. Hoewel velen, den nood der Vereeniging inziende en doordrongen van het besef dat „Oost en West” ware het slechts om onze belangstelling in Indië den Indiërs daadwerkelijk te tonen moet blijven bestaan, daartoe overgingen, anderen hunne contributie naar beste krachten verhoogden, bleven nog velen, zeer velen, in deze ten achter. Indien echter de verhoogde bedragen niet reeds over 1920 nog door de afdelingen worden geind, komt deze vermeerdering eerst in 1922, bij de verrekening over 1921, aan de kas van het Hoofdbestuur ten goede.

Dat het aantal nieuwe leden toenam en nog steeds toeneemt, is te danken aan de krachtige propaganda, uitgaande van de zijde van het Dagelijksch Bestuur. Van medewerkers van de leden zelve om het aantal leden uit te breiden en individueel propaganda te maken voor „Oost en West”, dat er naar streeft den band tusschen Moederland en zijne Koloniën en bezittingen te versterken, thans zelfs in de eerste plaats dien band te doen blijven bestaan, werd weinig bespeurd. Men beseft blijkbaar nog niet voldoende, dat het niet genoeg is zelve lid te zijn of als lid toe te treden, doch waar dit ging en gaat uit sympathie voor ons streven, uit belangstelling voor de Indië, men ook moet medewerken om het aantal der leden te vergrooten. Als lid kan men toetreden tegen eene jaarlijksche bijdrage van ten minste 7/5.—, waarvoor men het „Koloniaal Weekblad” dat per nummer per jaar aan het Hoofdbestuur 1.50 kost — gratis ontvangt; als begunstiger, als uiting van sympathie met ons streven, tegen eene jaarlijksche bijdrage van ten minste 1.—.

De Vereeniging „Oost en West” kan slechts met macht en kracht werken en aan haar doel beantwoorden als velen, zeer velen als leden en begunstigers achter haar staan. Om haar doel te bereiken heeft de Vereeniging naast moreelen, materialen steun noodig. Ten slotte een woord van oprechte en innige hulde aan de nagedachtenis van den heer A. D. Holterman, oud-leeraar M. O. in Ned.-Indië, die ons een legaat van 4000.— vrij van rechten en kosten naliet. Ware zulks niet het geval geweest, de toestand der Vereeniging zou meer dan zorgelijk zijn geweest. Hij is geweest een redder in nood!

Verder werd door het Hoofdbestuur ook op advies der Propaganda-Commissie, besloten zich om steun te wenden tot machtige handelslichamen, scheepvaartmaatschappijen, cultuurondernemingen, instellingen en hooggeplaatste en invloedrijke personen op elk gebied, om hen op onzen nood te wijzen en hulp in te roepen, ten einde tot krachtige actie in staat te zijn. Bijna alle aangezochten verleenden dezen steun en traden met meer of minder belangrijke bijdragen als

Wed. G. STREITWOLF
 Noordeinde 105, 's-GRAVENHAGE, Tel. H. 2413
 GUMMI SPONSEN
 SPONSEN ZAKKEN
 BADMUTSEN

MAISON VAN DOOREMAALEN
 MAURITSKADE 75 DEN HAAG TEL. 7147
 Elegante DAMES- en HEERENKLEEDING NAAR MAAT,
 met en zonder bijlevering van Stof.

Het Colbert-Costuum van Engelsche stof en zeer goed passend, leveren wij direct uit den voorraad à f 60.—
 Wij sluiten hoogst voordeelige Abonnementen

Firma KIEWIET DE JONGE

Lange Bisschopstraat 25, DEVENTER.

SPECIAAL MAGAZIJN VAN

Huishoudelijke Artikelen
Haarden en Kachels
Tuin- en Serremeubelen.

Pension „Nieuw Panorama”

Parkweg 15 Scheveningsche
 Telef. Schev. 467 Boschjes. 69

Eerste Rang Familie-Pension

Winter en Zomer geopend. Prima Keuken.

Academie des Danses

GERARD J. v. D. MARK

Gediplomeerd Leeraar

BEESTENMARKT 102 TELEF. H. 4871
 DENHAAG 152

Grootste Modernste eerste klas Inrichting in Nederland

JAVA-CHINA-JAPAN LIJN

Eigen kantoren der Maatschappij te AMSTERDAM, HONG-KONG, SOERABAIA, KOBE en SAN FRANCISCO.
 Geregelde stoomvaartdiensten tusschen Nederlandsch Indië, China en Japan.

JAVA-PACIFIC LIJN

(Onder Directie der Java-China-Japan Lijn).
 Maandelijksche dienst tusschen Ned.-Indië en San Francisco.

PASSAGE BIOSCOPE

Telefoon H. 3731

Elken Vrijdag nieuw afwisselend programma

's Middags Matinée van 2 tot 5 uur.

's Avonds doorlopende voorstelling van 7 tot 11 uur.

N.V. HOOGWERFF, CHABOT & VISSER'S
WIJNHANDEL

Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Jufferstraat 21c - Tel. 1155

Filiaal: 'S-GRAVENHAGE
 Noordwal 4, Tel. 2461

Filiaal: ARNHEM
 Eusebiusbl. singel 1a, Tel. 185

Credit.

Geldleening	f 625.—
Ondersteuningsfonds	353.09 ⁵
Uitgever Kol. Weekblad	664.33
Kapitaal	9355.27 ⁵
	f 10997.70

Begroting 1920.

Ontvangsten.

Regeeringssubsidie (Vereeniging)	f 3000.—
Id. (Tehuis voor Ned. Ind. Bedienden)	10500.—
Id. (Studie-commissie)	3000.—
Contributies	5000.—
Bijdragen begunstigers	4000.—
Interest	150.—

Koloniaal Weekblad:

Advertentie-contracten	f 32000.—
Losse advertenties	500.—
Abonnementen	500.—
	f 33000.—

Inlichtingendienst	f 550.—
Huishuur	450.—
	f 59650.—

Uitgaven.

Propaganda	f 1250.—
Onkosten:	
Salarissen	f 1844.—
Huishuur	950.—
Kantoorbehoefden	300.—
Schrijfflooi	250.—
Porti	150.—
Reiskosten	600.—
Receptiekosten	75.—
Gas- en waterleiding	100.—
Telefoon	250.—
Brandstoffen	200.—
Innen contributies	500.—
Diversen	300.—
	f 5519.—

Hoofdvertegenwoordiging Oost-Indië:

Salarissen	f 1200.—
Schrijfflooi	600.—
Kantoorbeh. en drukloon	150.—
Porti	100.—
Diversen (1e aanschaffing)	450.—
	f 2500.—

Koloniaal Weekblad:

Uitgever drukloon	f 13000.—
Uitgever aandeel winst	4060.—
Provisie colporteur	10800.—
Reiskosten colporteur	600.—
Honoraria	3650.—
Salaris administrateur	600.—
Diversen	150.—
	f 32940.—

Leestafel	f 200.—
Lidmaatschappen	200.—
Inlichtingendienst	3000.—
Ondersteuningsfonds	100.—
Studie-Commissie	3050.—
Indische commissie	50.—
Propaganda-commissie	100.—
Tehuis voor Ned. Ind. bedienden	10500.—
Onvoorziene uitgaven	241.—
	f 59650.—

Den Haag, 31 December 1919.

GOOSZEN,
 wd. Penningmeester.

's-Gravenhage, 20 Juni 1920.

Aan

de Vereeniging „Oost en West”, alhier.

Naar aanleiding van de opdracht, ons verstrekt in de jaarvergadering van 1919, heeft onze Commissie zich

Koninklijke West-Indische Maildienst
Amsterdam

Passagiersdienst

naar en van SURINAME en CURAÇAO, Br. Guiana, Trinidad, Venezuela, Columbië, Centraal Amerika, Haïti.

Instituut „VAN WIJNGAARDEN”
 Neutrale School voor M.U.L.O. Jongens en Meisjes.
 2de Schuifstraat 332 (Duinoord), Den Haag. 188

Afd. A (6 leerjaren) opleid. H.B.S., Lyceum en Gymnasium
 Afd. B (3 leerjaren voor leerlingen boven 12 jaar). Opleiding voor verschillende examens.
 Schoolgeld f 60.— tot f 100.— per jaar.
 Kleine klassen, ruime lokalen, Centr. verwarming, Electr. verlichting

onledig gehouden met het onderzoek van de Administratie en de bescheiden, overgelegd door Uwen Secretaris-Penningmeester over het jaar 1919.

Het is ons aangenaam omtrent onze bevinding getuigenis te kunnen afleggen; alles werd na behoorlijke verificatie in de beste orde bevonden.

Zoodat wij U mogen aanbevelen de balans per ultimo December 1919 goed te keuren en mitsdien het Hoofdbestuur voor zijn gestie te acquitteren en te déchargeeren.

Bij ons onderzoek werden wij ter zijde gestaan door den afgetreden Secretaris-Penningmeester. Het lid Bordes kon wegens vertrek naar Nederlandsch Indië niet tegenwoordig zijn.

Wij brengen hulde aan de wijze waarop de administratie werd gevoerd en bijgehouden en uit den wensch dat zulks in de toekomst ook het geval zal mogen zijn.

De Verificatie Commissie,
 (get.) J. A. SOETENS.
 (get.) J. L. VAN GENNEP.

Jaar van afreden.	WOONPLAATS.	FUNCTIËN.	AANTEEKENINGEN.	
			Dagelijksch Bestuur.	Studenten-Afd.
1922	's-Gravenhage.	Voorzitter.		
1920	"	Onder-Voorzitter.		
1922	"	Plaatsvervangend		
1920	Arnhem.	Secr.-Penningm.		
1920	's-Gravenhage.	Waarnemend		
1921	Haarlem.	Secr.-Penningm.		
1921	Apeldoorn.	Lid.		
1921	Breda.	"		
1920	Apeldoorn.	"		
1922	Leiden.	"		
1922	Nijmegen.	"		
1921	Rotterdam.	"		
1922	Amsterdam.	"		
1921	Utrecht.	"		
1921	Groningen.	"		
1921	Amsterdam.	"		
1920	Amsterdam.	"		

Van de Afdeling Amsterdam:
BESTUURSVERGADERING op Vrijdag 25 Juni 1920 's middags 4 uur in het American-Hotel.

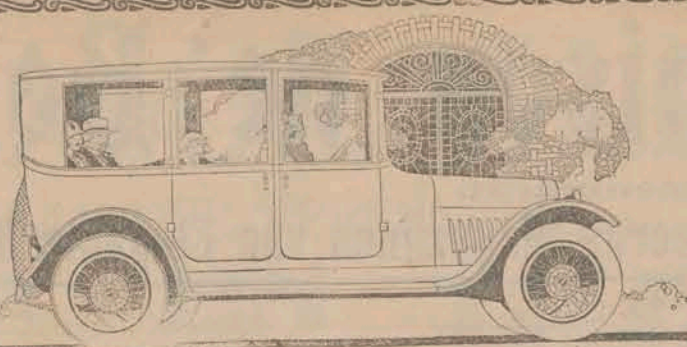
Agenda.
 Bestuurs-regeling
 Bespreking wintercampagne.
 Wat verder ter tafel zal worden gebracht.

J. M. VAN KEMPEN & ZONEN
 Kon. Ned. Fabriek van Gouden en Zilveren Werken.
VOORSCHOTEN.
 FILIALEN te Weltevreden, Rijswijk 17;
 's-Gravenhage, Plaats 2; Rotterdam, Hoofdsteeg 261
 Utrecht, Choorstraat 32; Middelburg, Lange Delft 138.

Stoomvaart-Maatschappij „NEDERLAND”
AMSTERDAM.
PASSAGIERSDIENST
 van Amsterdam via het Suezkanaal naar SABANG, BELAWAN-DELI, SINGAPORE, BATAVIA, SEMARANG en SOERABAIA.

G. KERNER & Co.
Opgericht 1890 te Soerabaya.
STATIONSWEG 78 DEN HAAG
Specialiteit in Indische Uitrustingen
Filialen te Batavia en Soerabaya
ALLE LEVERINGEN ONDER GARANTIE.

C. J. NEFKENS
DEN HAAG
SCHEVENINGEN

Garage: Van Diemenstraat 159-165
Briefadres: Prins Hendrikstraat 93
TELEF. 1854 TELEF. 1854

Vereeniging OOST en WEST.

HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 's-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. Jongelieden, welke bij aankomst in Nederland inlichtingen wenschen voor onderdak, enz., zelfs van boord afgehaald zouden willen worden, Ouders en Voogden, welke toezicht op hun in Nederland studeerende kinderen of pupillen wenschen, wendt U tot den gedeleerde der Studie-Commissie, den Heer J. C. HIETINK, van der Heimstraat 76, 's-Gravenhage, Telefoon Scheveningen No. 1514.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende, Secretaris de Heer J. L. VAN GENNEP, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. Haag No. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 nam.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggaban”, van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. Onze Oost II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER.
Prijs: 1 exemplaar 5 cent, porto f 0.01½;
  - b. Onze West (Tweede druk) bestaande uit: I. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
II. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN.
Prijs per exemplaar f 0.50 en f 0.04½ frankeerkosten.
III. Staats- en partic. betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.
  - c. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's).
Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04½ frankeerkosten.
  - No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (2de, verbeterde druk).
Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
  - No. III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (Tijdelijk uitverkocht)
  - No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (2de, verbeterde druk).
Prijs: f 0.75 per exemplaar en 0.03 frankeerkosten.
  - No. V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.
Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
  - No. VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk).
Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04½ frankeerkosten.
  - No. VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen arts in Nederlandsch-Indië.
Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04½ frankeerkosten.
  - No. VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië.
Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
  - No. IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (2de verb. druk.)
Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
  - No. X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoon dienst in Nederlandsch-Indië.
Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04½ frankeerkosten.
  - No. XI. De Geëmployeerde bij de Rubber-(caoutchouc) cultuur en bij eenige Bergcultures in Nederl.-Indië.
Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
- d. Emancipatie-Toespraak door Th. A. C. COMVALIUS. Prijs: 1 ex. f 0.25, porto f 0.01½.
- N.B. Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het Informatie-Bureau, Heulstraat 17, te 's-Gravenhage.

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau Laan van Meerdervoort 187, zijn van 10—12 en van 2—4 uur (uitgezonderd Zaterdagmiddags) inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken voor:

- Musiek- en Zanglessen.
- Teeken- en Schilderlessen.
- Lessen in moderne talen.
- Fransche-, Duitsche-, Engelsche- en Italiaansche Conversatielessen.
- Opleiding admmissie examen H. B. S. en Gymnasium.
- Schrijf-, Type- en Vertaalwerk.
- Lessen in Machineschrijven en Stenografie.
- Dame als Hoofd — of hulp in de huishouding.
- Kinderjuffrouw in Indië.
- Indische massage en manicure, uitsluitend voor Dames en kinderen.
- Zweedsche gymnastiek, Heilgymnastiek, enz., uitsluitend voor Dames en Kinderen.

Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer J. A. SOETENS, Bujs Ballotstraat 15.

Aan bovengenoemd adres zijn ook inlichtingen te bekomen omtrent Families, die zich belasten met de opvoeding van kinderen, omtrent hotels, pensions, inrichting, medische hulp, onderwijs, enz.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaattlessen in Indische talen, Staats- en Strafrecht.

- A. H. J. G. WALBEEHM, Hooge Rijnwijk 55, Leiden. — Javaansch. — Maleisch.
  - Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden. — Staatsinstellingen van Ned. O.- en W.-Indië. — N.-I. Strafrecht. — N.-I. Strafvordering. — Madoereesch. — Javaansch. — Maleisch.
  - S. TAGOR, Inl. Veearts, Korte Jansstr. 19, Utrecht. — Maleisch. — Battaksch.
  - J. J. F. SCHREUEL, Gepens.-Assist.-Res., Vogelkersstraat 1, Den Haag. — Maleische taal- en letterk.
  - B. Th. BRONDGEEST, Heerenweg 199, Haarlem. — De Islam en zijn beteekenis voor Indië. — Arabisch. — Maleisch. — Javaansch.
  - A. H. JANSSEN, Hamerstraat 25, Bussum. — Maleisch (gramatica, correspondentie, spreken); geeft les te: Bussum, Naarden, Weesp, Amsterdam, Hilversum, Baarn, Laren en 's-Graveland.
  - Mr. F. C. L. MELJER, Hoogeweg 56, Zantvoort. — N.-I. Strafrecht - N.-I. Strafvorder. - Alg. Ind. vraagstuk.
  - H. J. VERMEER, 1e v. d. Boschstraat 91, Den Haag. — De Maleische omgangstaal voor de praktijk.
- LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.**

De Haagsche Broodfabriek „Theario”

Fabriek en Kantoor:
Bilderdijkstraat 139
levert alle soorten

Brood,
Luxe-Brood,
Beschuit,
Koek- en
Banketbakkersartikelen.

De Haagsche Broodfabriek
heeft in ALLE deelen van
de stad EIGEN WINKELS.

Zij staat sedert 1909 voortdurend onder contrôle van het Station voor Maalderij en Bakkerij te Wageningen.
Onze eigen Winkels zijn gevestigd in de:

BILDERDIJKSTRAAT 143
REGENTESSELAAN 55
NOORDEINDE 192
FRED. HENDRIKLAAN 189
REINKENSTRAAT 34
THERESIASTRAAT 50
1e V. D. BOSCHSTRAAT 53
KEIZERSTRAAT 24
WEIMARSTRAAT 59a
BEEKLAAN 329
BEZUIDENHOUT 134
TROMPSTRAAT 37
VALERIUSSTRAAT 72
KORTE POTEN 26
KONINGIN EMMAPLEIN 6
VAILLANTLAAN 394

Brengt een bezoek aan „Boeatan”, Magazijnen van Ind. Kunstnijverheid.

Leverancier van H. M. de Koningin.

Maison de Bonneterie

Leverancier van H. M. de Koningin.

DEN HAAG, Buitenhof-Groenmarkt.

AMSTERDAM, Kalverstraat-Rokin

Grootst gesorteerde Magazijnen van Elegante Dames- en Kinderconfectie.

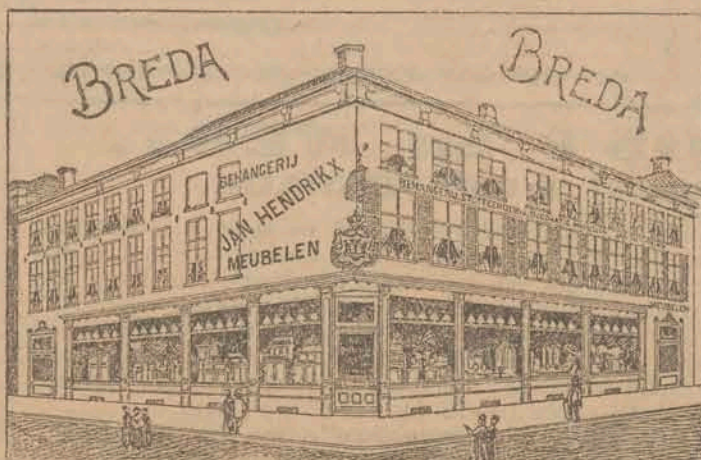
Mantel en Costumemagazijnen

Maison H. SIMONS

Heulstraat 13 ..... Telefoon 2005

Noordeinde 17a ... Telefoon 6537 ¹⁵⁹

... Mantels, Mantelcostumes, Taillecostumes ...
Avondtoiletten, Blouses, Costumerokken, Peignoirs
Steeds ruime sortering, prima coupe en kwaliteiten.

BOSCHSTRAAT 1. ¹⁰⁴

MAGAZIJN VAN

Heerenhoeden en Pelterijen,

EDUARD PELGER,

Prinsestraat 35 - Den Haag,

Telefoon No. 3902. ³⁰

HOEKER & ZN.

Uitsluitend adres Heerengracht 435-437

& Goud - Zilver &

Paarlen - Brillanten

AMSTERDAM ¹⁹² Telefoon 309 Noord

N.V. Autogarage „CITO”

Schenkweg 7 - 's-GRAVENHAGE, - Tel. H. 6290

Luxe Verhuur-Auto's ¹⁶⁰

J. P. KUIJPERS

1ste Klas Inrichting voor:
DAMESKLEEDING NAAR MAAT
Specialiteit in Amazone Costumes
BONTMANTELS EN PELTERIJEN

Den Haag - Oude Molstraat II - Telefoon H. 9320

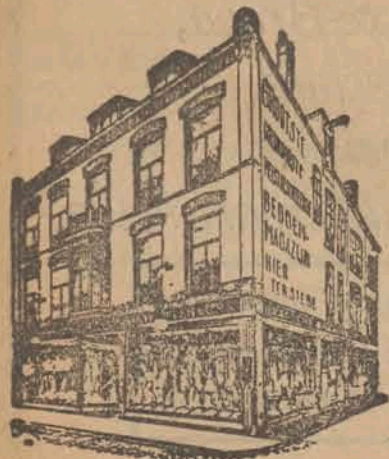
Oudste en Soliedste Adres

HAAGSCHE MANUFACTUURHANDEL

voorheen VAN HOUTEN & Co ¹⁶⁵
Groote Markt 4, DEN HAAG, Tel. 1974, Laan 2-4

- Manufacturen
- Witte Goederen
- Karpetten
- Loopers
- Ledikanten
- Bedden
- Dekens
- Matrassen
- Vitrages
- Gordijnen

Groote sortering
Slaapkamer - Ameublementen

Opgericht Ao 1781

A. SCHRÖDER & Co.

Groenmarkt.

ALLES voor het BAD

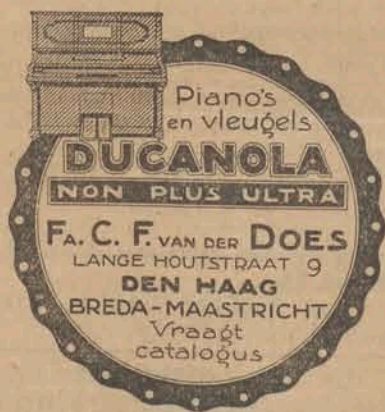
Modemagazijnen

van Bommel

Vlamingstraat 8-10
Prins Hendrikstraat 98-106

Stroohoeden

. Boorden - Manchetten
Overhemden

ZUID-HOLLANDSCHE BIERBROUWERIJ

DEN HAAG

Bijkantoren te AMSTERDAM, BANBOENG,
BATAVIA, SOERABAYA, BOMBAY, BRUSSEL,
LONDEN, PARIJS ⁵⁰

Vraagt de alom bekende

Z. H. B. Bieren

P. B. VAN MOORSEL & CO

Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor.
Torenstraat 5-6 - Telefoon 2898 - Den Haag ⁵

Goedkoopst adres voor het geheel
of ged. installeren van woningen.

Holland-Canada Hypotheekbank

Directie: Mr. J. D. P. TEN BOSCH te Den Haag en J. G. COSTER te Winnipeg. ⁹²

5 pCt. Pandbrieven tegen beurskoers.

Uitstaand bedrag Pandbrieven ongeveer f 22.000.000.

Drukkerij ten Hagen

levert tegen billijken prijs drukwerk,
dat aan bijzondere eischen voldoet.